

וו מסכת נידה

The following book includes:

- Mishnah, ed. Romm, Vilna 1913
- License: Public Domain
- Source: http://primo.nli.org.il/primo_ library/libweb/action/dlDisplay.do?vid= www.nlwacela-www.nlspuonarana

NLI&docid=NNL_ALEPHOO1741739

- No/M shox do
- On Your Way
- Source: http://mobile.tora.ws/
- .1 41 1 1 .1.711

License: CC-BY

- Wikisource Talmud Bavli
- License: CC-BY

D1%36%D1%38

- Vilna Edition
- License: CC-BY
- Chiddushei HaRamban, Jerusalem 1928–29
- License: Public Domain
- Source: http://primo.nli.org.il/primo_ library/libweb/action/dlDisplay.do?vid=
- NF1%qoc1q=NNF_ALEPH001294828
- It was retrieved from Sefaria on December 3, 2022 (2" DUTY 1700 CO L' DUTY 170

תוכן העניינים

444 4	3	are : Tuada marar	VC
GL4 Y	†	הידושי רמב"ן על נדה	† 7
פרק ב	7		
משנה נדה	7	<u>trr</u>	8

משנה נדה

מסכת נידה

GLU T

כל הנשים בחזקת מהרה לבעליהן. הבאין עקיבא ברואה כתם שמטמאה את בועלה: מטמאה את בועלה. ומודים הכמים לר' מטמאה את בועלה. ר' עקיבא אומר אף פניה. ואחר כך מטמאה מעת לעת ואינה איזהו אחר זמן כדי שתרד מן המטה ותדיח זמן. ממאים מספק ופטורים מן הקרבן: טמאין וחייבין קרבן. נמצא על שלה לאחר וחייבין קרבן. נמצא על שלה אותיום. לתקן את הבית: נמצא על שלו טמאין. לו ואחד לה. הצנועות מתקנות להן שלישי דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים אחד פקחות. מתקנות אותן והן אוכלות בתרומה. והסומא. ושנטרפה דעתה. אם יש להן ובאנשים תקצץ. החרשת. rrwror. כל היד המרבה לבדוק בנשים משובחת.

יוסי אומר לא כך ולא כך: איזהו אדום. מטמא משום כתם מטמא משום משקה. רבי וחכמים מטהרים. אמר רבי מאיר אם אינו מטהרין. הירוק. עקביא בן מהללאל מטמא. כמימי תלתן וכמימי בשר צלי. ובית הלל אדמה. וכמזוג. ביח שמאי אומרים אף האדום. והשחור. וכקרן כרכום. וכמימי מל המקור: חמשה דמים טמאים באשה. נמצא בפרוזדור ספקו טמא. לפי שחזקתו והפרוזדור. והעלייה. דם החדר. טמא. משל משלו חכמים באשה. בית הלל אומרים דיה בשני עדים כל הלילה: תשמיש ותשמיש. או תשמש לאור הנר. שמאי אומרים צריכה שני עדים על כל מן הדרך. נשיהן להן בחזקת טהרה. בית

כדם המכה. שחור כחרת. עמוק מכן. ממא.

נמצא דם על שלו. אפילו שהה זמן ארוך לאחר בעילה קודם קינוח, בידוע שהיה דם בשעת. השמנש

תשמיש:

נתדיח את פניה. קינוח שלמטה: **כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן.** ואין צריך לשאול לה אם היא טהורה. והני מילי, כשהניחה

בחזקת טהורה: החדר והעליה והפרוזדור. חדר מבפנים, ופרוזדור מבחוץ, שניהם זה אצל זה, חדר לצד אחוריה, ופרוזדור לפניה, ועלייה בנויה על שתיהן, ונקב יש בין עליה לפרוזדור ונקרא לול. ופעמים יורד דם מן העליה לפרוזדור דרך הלול. וכותלי רחם, למטה באמצע פרוזדור, ודרך שם דמים יוצאים: המשה דמים טמאים. דשתי פעמים כתיב דמיה בקרא בטומאת דמים שבאשה, (ויקרא כ'יי"ח,) המשה זמים, וקרן כרכום, ומימי אדמה, ומזוג. והשחור בכלל אדום הוא, והכי אמרינן בגמרא, דמים. אודם, וקרן כרכום, ומימי אדמה, ומזוג. והשחור בכלל אדום הוא, והכי אמרינן בגמרא,

האי שחור אדום הוא, אלא שלקה: **כדם המכה.** כדם של שור שחוט שהוא אדום הרבה, ובתחילת הכאתה של סכין, ולא כדם של כולה שחיטה, שדם שחיטה משתנה והולך. ואית דאמרי, כדם המכה של הקוה:

ξ

דיהה מכן. טהור. וכקרן כרכום כברור שבו. וכמימי אדמה. מבקעת בית כרם. ומציף מים. וכמזוג. שני חלקים מים. ואחד

יין. מן היין השרוני:

ף מסכת נידה

era k

שליא בלא ולד. רבי שמעון אומר נימוק הבית טמא. לא שהשליא ולד. אלא שאין שליא. תשב לזכר ולנקבה. שליא בבית לזכר ולנקבה: המפלת סנדל. או אינה חוששת לולד. ואם היה מרוקם. תשב שפיר. מלא מים. מלא דם. מלא גנונים. בו מצורת אדם. אינו ולד: המפלת דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים. כל שאין לנקבה. ואם אין ידוע תשב לזכר ולנקבה אם זכר. תשב לזכר. ואם נקבה. תשב בהמה חיה ועוף. בין ממאין. בין מהורים. דם. טמאה. ואם לאו. טהורה. המפלח מין הגבים. שקצים ורמשים. אם יש עמהם ואם לאו. טהורה. המפלת כמין דגים. אדומים. תטיל למים. אם נמוחו. טמאה. כמין שערה. כמין עפר. כמין יבחושים ובין כך. ממאה: המפלת כמין קליפה. לאו. טהורה. רבי יהודה אומר. בין כך המפלת חתיכה. אם יש עמה דם טמאה. ואם

בריית הנקבה. זה וזה לארבעים ואחד: וחכמים אומרים. אחד בריית הזכר. ואחד לארבעים ואחד. והנקבה לשמונים ואחד. תשב לזכר ולנקבה. ולנדה. שהזכר נגמר ואחד. תשב לזכר ולנדה. יום שמונים ואחד. ולנדה. ר' ישמעאל אומר. יום ארבעים ליום ארבעים ואחד. תשב לזכר. ולנקבה. המפלת ליום ארבעים. אינה חוששת לולד. היה. אם לאו. תשב לזכר. ולנקבה. ולנדה: הוא. תשב לוכר ולנקבה. אין ידוע אם ולד משיצא פרחתו: המפלת ואין ידוע מה עד שיצא רוב ראשו. ואיזהו רוב ראשו. משיצא רובו הרי הוא כילוד. יצא כדרכו. לנקבה בלבד. יצא מחותך או מסורס. מומטום ונקבה. אנדרוגינוס ונקבה. תשב ווכר אנדרוגינוס ווכר. תשב לוכר ולנקבה. ואנדרוגינוס. תשב לזכר ולנקבה. טומטום בולד עד שלא יצא: המפלה טומטום

כמין שערה. שער: **שפיר.** חתיכה של בשר. ואם יש בה צורת אדם נקרא שפיר מרוקם. ואני שמעתי שהוא כשפופרת של ביצה, לפיכך נקרא שפיר:

סגדל. התיכת בשר עשויה כדמות לשון של שור. ומפני שיש לה צורת סגדל קורין לה סגדל. הוא רגיל לבוא עם ולד. ויש מפרשים, סגדל, שנאוי ולד [צ"ל ודל]:

השב לזכר ולנקבה. טמאה שבועים כנקבה, וימי טוהר שלה שלשים ושלשה יום בלבד כזכר:

ואין ידוע מה הוא. אם זכר אם נקבה: המפלת ליום ארבעים. לטבילתה: כל אחד עשר יום. שאחר שבעת ימי נדה:

והפילה בתוך שמונים: המקשה בתוך שמונים של נקבה. כגון ששמשה לאחר ארבעה עשר של ימי לידה ונתעברה **כמה הוא קשויה.** דלא אחיא לידי זיבה בכל דמים שתראה:

טיהרה תורה לדם קושי אלא באחד עשר יום של ימי זיבה, אבל בימים של נדה לא טיהריה רחמנא:

המקשה גדה. הכי קאמר, המקשה בלדתה בימי נדתה וראתה דם בהקשותה, הרי היא נדה, דלא כי היכי דלא לשרפו עלייהו תרומה וקדשים:

להיות כזבין לכל דבריהן, אפילו הכי דמה טהור, דשיירו בה רבנן למהוי הכירא דטומאתן דרבנן, **דם נכריה בית שמאי מטהרין.** ואע"ג דברוקה ובמימי רגליה מודו בית שמאי דרבנן גזרו עליהן פירשו ללכת בדרכי ישראל הרי הן כישראליות. אבל סתמא, הרי הן ככותיות:

ויבש. ומודים ביולדת בזוב. שהיא מטמאה

וכמימי רגליה. ובית הלל אומרים מטמא לח שלא טבלה. בית שמאי אומרים כרוקה. אומרים כרוקה. וכמימי רגליה. דם יולדת מצורעת. בית שמאי מטהרים. ובית הלל דם עובדת כוכבים. ודם טהרה של

אומר. לעולם הן כישראל. עד שיפרשו בדרכי ישראל. הרי הן כישראלית. ר' יוסי אבותיהן. הרי הן ככותיות. פרשו ללכת בנות צדוקין. בזמן שנהגו ללכת בדרכי

שמומאתן ספק:

ללכת בדרכי אבותיהן:

ואין שורפין עליהם את התרומה. מפני ודם. ואין חייבין עליה על ביאת מקדש. בועלי נדות. והן יושבות על כל דם מטמאים משכב תחתון כעליון. מפני שהן בנות כותים. נדות מעריסתן. והכותים הדין להיות כנדון ממה הקל עליה מטומאת שנקל בדם הקושי. אמר להן דיו לבא מן הקושי. מקום שהקל בדם השופי. אינו דין במקום שהחמיר בדם השופי. הקל בדם אליעור מטמא. אמרו לו לר' אליעור ומה שהיא רואה טהורים עד שיצא הולד. ור' המקשה בתוך שמונים של נקבה כל דמים

קישוי יותר משתי שבתות:

חדשה. ר' יוסי ור' שמעון אומרים אין ארבעים וחמשים יום. ר' יהודה אומר דיה כמה הוא קשויה. ר' מאיר אומר אפילו

ששפתה מן הצער. ולא מן הדם:

יהושע אומר לילה ויום כלילי שבת ויומו. הרי זו יולדת בזוב. דברי ר' אליעזר. ר' אחד עשר יום. ושפתה מעת לעת. וילדה. המקשה נדה. קשתה שלשה ימים בתוך

לח ויבש:

GLU 1

GLU L ς

זיבה אבל טמאה טומאת נדה:

כל אחד עשר יום בחזקת טהרה. ישבה לה ולא בדקה. שגגה. נאנסה. הזידה ולא בדקה. טהורה. הגיע שעת וסתה ולא בדקה. הרי זו טמאה. ר' מאיר אומר. אם היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה. הרי זו טהורה. מפני שחרדה מסלקת את הדמים. אבל ימי הזב והזבה. ושומרת יום כנגד יום. הרי אלו בחזקת טומאה:

として

מסכת נידה

76 45

פולטת שכבת זרע רואה הויא או נוגעת בעא מיניה רב שמואל בר ביסנא מאביי בתרומה שאי אפשר לה שלא תפלוט במתהפכת כל שלשה ימים אסורה לאכול וממאו עד הערב בשאינה מתהפכת אבל והכי קאמר כי כתב רחמנא ורחצו במים כאן בשאינה מתהפכת ורבא אקרא קאי שהטבילוה במטה ולא קשיא כאן במתהפכת שמא נשתייר מבעי ליה אלא לרבא נמי

וכי תימא דילמא אשתייר אי הכי חיישינן

ולטמא בפנים כבחוץ מה נפשך אי שמיע

נפקא מינה לסתור ולטמא במשהו

על טמא שרץ רואה הויא:

אי שמיע ליה - לרב שמואל: סותרת דהא וספרה לה כתיב והאיכא:

> ליה מדאחמיר רחמנא אבעלי קריין בסיני לעולם לא שמיע ליה מתניתא והכי קמיבעיא רואה הויא או דילמא לא שנא איכא דאמרי בפנים כבחוץ אבל לסתור ולטמא בכל שהוא רבי שמעון דיה כבועלה הני מילי לטמויי ליה לסתור ולטמא בכל שהוא מאי כי קאמר בפנים כבחוץ לא קמיבעיא ליה כי קמיבעיא לא מיבעיא ליה אליבא דר"ש מעניתין ואליבא דרבנן לא קמיבעיא ליה כי מסטברא נוגעת הויא לעולם שמיע ליה נוגעת הויא ואי לא שמיע ליה מתניתין ליה מתניתין לרבנן רואה הויא ולר' שמעון

מעט אינה מתהפכת בשעת תשמיש נקלט הזרע יחד ויוצא בבת אחת: מתהפכת. ל"א מתהפכת בשעת תשמיש ואין הזרע נקלט ברחם יחד הילכך פולטת והולכת מעט ורבא - לפרושי לן קרא אתא דכי כתיב ורחצו במים דמשמע דיכולה לטבול בו ביום כשאינה שלא נתהפכה לאחר הטבילה ודרבא במתהפכת:

אלא לרבא נמי - דלא אזלה הילכך כל שעה פלטה והא דר' שמעון דיכולה לטבול לשמושה כגון

לסתור - בזיבה בימי ספירה אי רואה הויא סותרת אבל נוגעת לא שאם נגעה בשום טומאה אינה הסחרים ולא הויא טמאה אלא ביום תשמיש ומגזרת הכחוב וכי פלטה נגעה לבראי ומטמיא: רואה הויא - משום ראייה טמייה קרא ומשום נוגעת בשכבת זרע דעד השתא הויא נגיעת בית

היא פולטת: ואי לא שמיע ליה - אמאי מספקא ליה מסברא נוגעת הויא דהא לא מגופה חזיא אלא מה שקבלה

ואליבא דרבנן לא קמיבעיא ליה - דכיון דלרבנן מטמיא בפנים כבחוץ אלמא רואה הויא וכ"ש

כנוגעת דהא א"נ אמר דיה כבועלה סתרה ומטמאה במשהו כבועלה או דילמא לא שנא דכי היכי בפנים כבחוץ מה בועלה לא מטמא איהי נמי לא מטמאה אבל לסתור ולטמא במשהו לא משוי לה כי קא מבעיא ליה לסתור ולטמא במשהו - מהו מי אמרי' כי אמר ר' שמעון דיה כבועלה לטמא דמטמאה במשהו ולענין סתירה נמי סתרה דהא בתורת זיבה מרבי ליה מיהיה זובו:

למימר מדאחמיר רחמנא בבעלי קריין בסיני דכתיב (שמות י"ט:ט"ו) אל תגשו אל אשה ולא הזהיר לעולם לא שמיע ליה מחני" - ודקאמרינן מסברא נוגעת הויא לא היא מסברא לא מיפשט לן דאיכא

דלענין טומאח פנים משוי לה נוגעה לענין משהו וסחירה נמי משוי לה נוגעה:

8

にてお

GL4 T 6

דחדוש הוא דהא ובין ומצורעים דחמירי ולא אחמיר בהו רחמנא א"ל רואה הויא אחא לקמיה שייליה לרבא א"ל רואה הויא אחא לקמיה דרב יוסף א"ל רואה הויא אחא לקמיה דרב יוסף א"ל רואה הויא הדר אחא לקמיה דרב יוסף א"ל רואה הויא הדר אחא לקמיה דאביי א"ל כולכו ברוקא חדא תפיחו אמר דאביי א"ל כולכו ברוקא חדא תפיחו אמר דיה שפיר אמרי לך עד כאן לא קאמר ר"ש דיה כבועלה אלא לטמא בפנים כבחוץ אבל לסחור ולטמא בכל שהוא רואה הויא הייה כבועלה והובה והשומרת יום כנגד יום לח"ר הנדה והובה והשומרת יום כנגד יום והיילדת כולן מטמאות בפנים כבחוץ בשלמא כולהו לח"י אלא יולדת אי בימי נדה בשלמא כולהו לח"י אלא יולדת אי בימי נדה

נדה אי בימי זיבה זיבה - לא צריכא שירדה לטבול מטומאה לטהרה - וכי הא דאמר רבי זירא א"ר הייא בר אשי אמר רב יולדת שירדה לטבול מטומאה לטהרה ונעקר ממנה דם בירידה טמאה בעלייה טהורה - א"ל ירבי ירמיה לר" זירא בירידה אמאי טמאה ברי ירמיה לר" זירא בירידה אמאי טמאה מומאה בלועה היא א"ל זיל שייליה לרבי מדרשא - אזל שייליה א"ל עשאיה בנדים בבית ברי מדרשא - אזל שייליה א"ל עשאיה בנדים בבית הבליעה מי דמי החם אין לה טומאה בחוץ הבליעה מי דמי החם אין לה טומאה בחוץ

כולכו ברוקא חדא תפיתו - כולכם שמעתם שמועה אחת. תפיתו לשון רוק וחבירו בכתובות תוף שני כפכה אם על פי (בתוכות דם מאי):

שרי בפרק אף על פי (כתובות דף סא:):

בראייה ראשונה:

הזבה ושומרת יום - הכי קאמר בין שראתה ג' ימים בין שראתה יום אחד מטמאה בבית החיצון

אי בימי נדה - ילדה וראתה הא חני ליה ואי בימי זיבה הא חני ליה לזיבה: מטומאה לטהרה - לאחר שבועים וקיימא לן כבית הלל דאמרי בבנות כותים (לעיל נדה דף לה:)

ביומי וטבילה תלא רחמנא דלא הוי דם טוהר אלא לאחר טבילה:

ונעקר דם - לבית החיצון ועמד שם יום או יומים: טומאה בלועה היא - וקיימא לן בפרק בהמה המקשה (חולין דף עא.) טומאה בלועה אינה מטמאה לא במגע ולא במשא והכא הא טומאה בלועה היא ולא דמיא לכל הנשים שמטמאות בבית החיצון דהתם משום ראייה דמאתמול היא וטומאת שבעה ורחמנא אמר בבשרה מכי אתא בבית החיצון הויא ראייה אבל הכא משום משא ונגיעה היא וטומאת ערב דאי משום ראייה מאתמול איעקר ומאתמול הויא ראייה וראייה דמאתמול לא מהניא לה האידנא דמאתמול הוה להו ימי טומאה

והשתא הוו להו ימי טוהר וטומאה בלועה לא מטמיא במגע ובמשא: בגדים בבית הבליעה - בגדים שהוא לבוש בהן בשעה שנוגע בה אינן טמאין שאין להן טומאת מגע דאמר רחמנא לא יאכל לטמאה בה (ויקרא כ"ב:הי) אין לך אלא מה שאמור בה אכילה ולא מגע ומה היא מטמאה בגדים שהוא לבוש בשעת בליעה כדכתיב (שם יו) [וכל] נפש אשר תאכל נבלה וטריפה באזרח ובגר וכבס בגדיו וטהר ובנבלת עוף טהור כתיב דנבלת בהמה לא מטמאה בבית הבליעה כדאמר בשמעתין ונבלת עוף טמא נמי לא מטמאה כדאמר בתורת כהנים מי שאיסורו משום בל תאכל נבלה יצא עוף טמא שאין איסורו משום בל תאכל נבלה אלא משום בל תאכל

מאי למימרא - הא דם טמא הוא דקודם טבילה נעקר:

ממא:

01 מסכת נידה

של אשה בלוע הוי או בית הסתרים הוי עליה את השבת איבעיא להו אותו מקום בזמנה וכל מילה שלא בזמנה אין מחללין ראשו חוץ לפרוזדור הוא והוי מילה שלא ולא אתיליד עד שבתא אמר ליה האי הוציא ליה שמעית ולד דצויץ אפניא דמעלי שבתא אימא לי איזי גופא דעובדא היכי הוה אמר דשרי לממהל בשבתא אזל בתריה אמר ליה דנפק אמר רבא ס"ד דההוא גברא לא ידע לממהל בשבתא אמר ליה שפיר דמי בתר וכי ההוא דאתא לקמיה דרבא אמר ליה מהו שמא יוציא הולד ראשו חוץ לפרוזדור וכדרב אושעיא דאמר רב אושעיא גזרה כגון שהוציא ולד ראשו הוץ לפרוזדור לידה יבשתא מאי מטמא בפנים כבחוץ איכא パロに הכא במאי עסקינן בלידה יבשתא אלא יולדת אי בימי נדה נדה אי בימי זיבה עינו נמו להאי קמ"ל שמעתין איפריק דתימא מגו דמהני טבילה לדם דאיכא גואי אי יצא לחוץ מאי למימרא מהו 7717

אמר בלוע הוי ורבא אמר בית הסתרים הוי דבמגע לא מטמא במשא מיהא מטמא אביי (אלא אי) אמרת בית הסתרים הוי נהי נמי אמרת בלוע הוי טומאה בלועה לא מטמיא שתחב לו חבירו כזית נבלה לתוך פיו אי בית הסתרים הוי למאי נפקא מינה כגון להו מקום נבלת עוף טהור בלוע הוי או מטמאה אלא שגזרת הכתוב היא איבעיא תמצי לומר טומאת בית הסתרים היא אינה חדא דטומאה בלועה היא ועוד אפילו אם שגזרת הכתוב היא ואביי חדא ועוד קאמר היא וטומאת בית הסתרים לא מטמאה אלא בעניא אלא מפני שטומאת בית הסתרים בית הסתרים הוי אמר רבא מנא אמינא לה מיהא מטמיא אביי אמר בלוע הוי רבא אמר הסתרים הוי נהי דבמגע לא מטמיא במשא טומאה בלועה לא מטמאה ואי אמרת בית כזיח נבלה באותו מקום אי אמרת בלוע הוי למאי נפקא מינה כגון שתחבה לה חבירתה

אמר אביי מנא אמינא לה דתניא יכול תהא

שמעתין - דרבי זירא דהוה קשיא לן טומאה בלועה היא: בלידה יבישתא - דליכא לא נדה ולא זיבה: כגנו שהוציא ולד ראשו חוץ לפרודור - ואוליד ומאמר דאנ"ני דאכתי ראשו הפנים הוא דה

כגון שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור - ואוליד וקאמר דאע"ג דאכתי ראשו בפנים הוא דהיינו בבית החיצון הוי כילוד וטמאה לידה וכרב אושעיא דאמר חוץ לפרוזדור ולד הוי:

וכי ההוא דאתא כו' - כלומר מדרבא נמי שמעינן דראשו הוץ לפרוזורו הוי כילוד: דצויץ - שמעתי את הולד צועק בתוך המעיים מבעוד יום של ערב שבת:

טומאה בלועה לא מטמאה - דהרי היא כמי שאינה ואין בה לא מגע ולא משא וטהורה אשה זו: מקום נבלת עוף טהור - בית הבליעה של אדם שאין לנבלת עוף טהור טומאה אלא שם:

שתחב לו חבירו - דאי תחב הוא לעצמו איטמי ליה במגע: בה - בגדים ממאים בבית הבליעה ולא באחרת:

Π

לאויר התנור טמא פשיטא מהו דתימא תוכו במשא מיהא מטמא שרץ בקומטו והכניסו נבלה בקומטו טמא נהי דבמגע לא מטמא דמטמא ובית הסתרים לאו בר מגע הוא ממא שרץ בקומטו טהור שרץ בנגיעה הוא אמר רבא שרץ בקומטו טהור נבלה בקומטו מה אוכל בכזית אף נוגע ונושא בכזית וצאוכל ליחן שיעור לנוגע ולנושא כאוכל באחרת אם כן מה תלמוד לומר ויקרא יא לה טומאה בפנים אמר קרא בה בה ולא זו שיש לה טומאה בחוץ אינו דין שיש שאין לה טומאה בחוץ יש לה טומאה בפנים מנבלת עוף טהור ומה נבלת עוף טהור יצתה זו שטמאה קודם שיאכלנה ותיתי בק"ו לטמאה בה מי שאין לה טומאה אלא אכילתה ע"ל (ויקרא כב, ח) נבלה וטרפה לא יאכל נבלת בהמה מטמאה בגדים אבית הבליעה

אמר רחמנא

לוממו - כיוו בין אציליו או שאר קמטים פרונצ"ש בלע"ו:

אגמער בהרגשה:

ויצתה בלא הרגשה - דאינו יורה כחץ: לכשיטיל מים טמא - דנשתייר מן הקרי ויוצא עכשיו ואע"ג דלא נפיק בהרגשה הואיל ומעיקרא

בשרו חם - אברו:

עוד מיד בשעה אחת:

במטלית עבה - שאינה מחממת: לא שכיח - והא דחניא כל זמן שאצבע בעין מדמעת ה"מ היכא דמתחלה ממשמש וחימם את עצמו ויוצא כל שעה מעט אבל זה שנזדעזעו אבריו נעקר כל הזרע ביחד ושוב אינו חוזר ומתחמם לעקור

וי:י"ב) כי השחית כל בשר:

מאי שעמא - שהור הניסט בקנה של קומטו של זב שהור: כאילו מביא מבול - שמחמם את אבריו ומביא לידי קרי וזהו קלקול דור המבול שנאמר (בראשית

והסיט בו את הטהור טהור - כדמפרש טעמא לקמן:

רבא אמר אפילו תימא במטלית רכה כיון מביא מבול לעולם אמר אביי במטלית עבה ר"א אומר כל האוחז באמה ומשתין כאילו אוכל בתרומה והרגיש וכו' אוחז והתניא מו) ואיש כי הצא ממנו שכבת זרע LCL זוכו מבשרו בעל קרי דכתיב (ויקרא טו, (ויקרא טו, ב) כי יהיה זב מבשרו עד שיצא הזב ובעל קרי אינן מטמאין וכו' זב דכתיב מה התם מאבראי אף הכא מאבראי אבל בלשון נגיעה למימרא דהיסט ונגיעה כידיו לו טומאה בכל התורה כולה ואפקיה רחמנא שטף במים זהו הסיטו של זב שלא מצינו מו, יא) וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא ロロメ מאג מגמא נאמר קרא (ויקרא קנה בקומטו של טהור והסיט בו את הזב באוממו של זב והסיט בו את המהור מהור ולא תוך תוכו קמ"ל אמר ר"ל קנה

דבעי רבא נעקרה בהרגשה ויצתה שלא בפשיטא ליה לשמואל מיבעיא ליה לרבא בהרגשה ויצאה שלא בהרגשה לישנא להאי לישנא איכא בינייהו נעקרה יורה כחץ אינה מטמאה מאי איכא בין האי אחרינא אמר שמואל כל שכבת זרע שאינו באי אפשר לשמש בלא הרגשה לישנא תרגמא רב הונא במשמש מטתו בחלומו מצירהר בלילה ועמד ומצא בשרו הם טמא אמר רחמנא בראויה להוריע מיתיבי היה מרגיש בה אינה מטמאה מ"ט שכבת זרע אמר שמואל כל שכבת זרע שאין כל גופו אחמומי והדר אחמומי בשעתא לא שכיח בעין מדמעת וחוזרת ומדמעת ורבא כל דומה לנותן אצבע בעין שכל זמן שאצבע ורבא לאוסופי לא הייש והתניא למה זה דעקר עקר ואביי הייש דילמא אתי לאוסופי

TI CX

בן מסכת נידה

GLY 7

שתים וקראו טמא - כי יהיה זב מבשרו חדא זובו טמא תרי טמא:

או החתים - לח:

רר - משמע לה כמו (שמוא"ל א כא) ויורד רירו:

לח מטמא - דהחתים משמע לח שהיבש אינו חותם פי האמה דנפיל:

דבריהם:

רלא מצי נקיט לה - מלצאת הילכך מכי עקר חשיב ליה צורך יציאה: [עובדת כוכבים] - סתם עובדת כוכבים מי רגליה מטמאין דחכמים גזרו עליהן שיהו כזבין לכל

שנעקרו מימי רגליה - דהוי מעין אב הטומאה:

בתר עקירה:

או דילמא לא שנא - לחומרא כגון לגבי עקירה דהרגשה דישראל ולא שנא לקולא כי הכא אזלינן

אזלינן אע"ג דמצי נקיט להו ה"מ ישראלית וטבלה מהו אם תמצי לומר בתר עקירה כוכבים זבה שנעקרו מימי רגליה וירדה או דילמא לא שנא תיקו בעי רבא עובדת נקיט לה אבל מימי רגליה דמצי נקיט לה לא עקירה אולינן הני מילי שכבת זרע דלא מצי וירדה וטבלה מהו אם תמצא לומר בתר תיקו בעי רבא זבה שנעקרו מימי רגליה הכא דלקולא לא אמרינן או דילמא לא שנא בתר עקירה אולינן הני מילי לחומרא אבל שהרהר וירד וטבל מהו אם תמצי לומר אפילו קרי בעולם בעי רבא עובד כוכבים כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה בא טמויי מטמיא שנאמר (דברים כג, יא) כחץ אינה מורעת אורועי הוא דלא מורעא לה אמר שמואל כל שכבת זרע שאינו יורה דרובה בהרגשה נפק לישנא אחרינא אמרי הטיל מים לכשיטיל מים טמא שאני התם בהרגשה מהו ה"ש בעל קרי שטבל ולא שתים וקראו טמא שלש וקראו טמא הא סימאי דתניא רבי סימאי אומר מנה הכתוב ישמעאל מנינא מנא ליה נפקא ליה מדרבי בעל שתי ראיות שמטמא משכב ומושב ורבי מזובו טמא מקצת זובו טמא לימד על זב ראיות שחייב בקרבן או החתים בשרו ערי את זובו תלת לימד על זב בעל שלש ההוא למנינא הוא דאתא זובו חדא רר בשרו ורבי ישמעאל ההוא מרר נפקא ורבנן ההוא מבעי ליה לה מטמא ואינו מטמא יבש דאמר קרא או החתים בשרו מזובו ורבנן פי האמה ולא הודו לו מ"ט דרבי ישמעאל אומר משום רבי ישמעאל זב צריך כחתימת שהן הוא דאמר כרבי נתן דתניא רבי נתן החתים בשרו מזובו והאגן תגן מטמאין בכק כחתימת פי האמה שנאמר (ויקרא טו, ג) או ומטמאין בכל שהן אמר שמואל זב צריך דטמאה דרבנן לא או דילמא לא שנא תיקו דממאה דאורייתא אבל עובדת כוכבים זבה

מסכת נידה

τI

לא מטמא במשהו והא אנן תנן האברים שום שרץ קתני ושום שכבת זרע קתני ושרץ שכבת זרע בנגיעה אמר רב אדא בר אהבה והא דומיא דשרץ קתני מה שרץ בנגיעה אף כן בשרץ מאי לאו לנוגע לא לרואה שהשכבת זרע מטמא בכל שהוא מה שאין מה שאין כן בשכבת זרע חומר בשכבת זרע חומר בשרץ שהשרץ אין חלוקה טומאתו זרע מבשרץ וחומר בשרץ מבשכבת זרע לאו לנוגע לא לרואה ח"ש הומר בשכבת בכעדשה והאנן מטמאין בכל שהן חנן מאי ביא ברייש שכבת זרע לרואה במשהו לנוגע הזוב שהוא ממא אמר רב חנילאי משום שיצא מבשרו זובו טמא למה לי לימד על יהיה זב מבשרו מאי עביד ליה מבעי ליה עד מומאטו בזובו (ויקרא טו, ב) איש איש כי דנפקא ליה תרוייהו ויקרא טו מזאת תהיה כיצד שתים לטומאה ושלש לקרבן ולמאן

במשהו אף לנוגע במשהו א.., עד בונא ש"ו בנגיעה ואוקי באתרא מה ש"ו לרואה מינה ואוקי באתרא מה שרץ בנגיעה אף שרץ בכערשה אף ש"ו בכערשה ולמ"ר דון בנגיעה אף שכבת זרע בנגיעה ומינה מה באתרא למ"ד דון מינה ומינה מה שרץ דון מינה ומינה ואיכא דאמרי דון מינה ואוקי איש ופליגי הנאי בעלמא דאיכא דאמרי לרבות נוגע בש"ז ת"ל (ויקרא כב, ד) או למן לגדול אמר רב פפא כתנאי מנין איכא עכבר דים ועכבר דיבשה אלא בין מאי היא אילימא בין ישראל לדנכרים ה"נ **L** שכבת זרע דחלוקה טומאתו עדשה קאי דהא אילו חסר פורתא אבר מי מן השרץ שאני אבר דכוליה במקום ופחות מכזית בשר נבלה ופחות מכעדשה אין להם שיעור פחות מכזית בשר המת

בריה דרב נתן לרב פפא ממאי דמאו איש

על הזוב - שהטיפה עצמה טמאה: לנוגע בכעדשה - דמנגיעה דשרץ נפקא לן נגיעה דש"ז לקמן מאו איש אשר יגע וגו': אין לו הלוקת טומאה - דשרץ קטן מטמא כגדול אבל קטן פחות מבן ט' אין לו קרי: דכוליה במקום כעדשה קאי - כלומר מחוך חשיבוחיה שהוא אבר הוי חשוב במקום כעדשה: עכבר דים - אינו מטמא כדחניא בהעור והרוטב (חולין דף קכו:) דעל הארץ כתיב: במואי - נונע אי במשבו אי בהעדשה.

כתנאי - נוגע אי במשהו אי בכערשה: ושמעי' בעלמא תנאי דפליגי בכמה דוכתי בדון מינה ומינה ובדון מינה ואוקי באתרא הילכך הנהו תנאי על כרחך פליגי בנוגע בקרי למ"ד דון מינה ומינה דון ש"ז משרץ דהא מקרא דשרץ ילפינן לה דמה שרץ מטמא בנגיעה אף ש"ז בנגיעה ומינה מה שרץ בכערשה כו":

לוו רפווי שויך נוסבוא בבא מו אך שייב בא מו הוב דומיי למ"ד דון מינה ומינה הוה במשהו דהא נגיעה מראיה יליף ודכ"ע דון מינה ומינה הוה דהכא ליכא פלוגתא דאוקי באחרא דהא מיניה וביה יליף: איכא דחני כרב פפא - מאו אישר איע אשר יגע בכל שרץ: מחני' וזוקק ליבום - אם נולד יום אחד קודם מיתת אחיו אבל נולד לאחר מיתת אחיו אינו זוקק דכתיב (דברים כ"ה:הי) כי ישבו אחים יחדו:

דשרץ קמרבי ליה דילמא מאו איש אשר הצא ממנו שכבת זרע קמרבי ליה ודכ"ע

דון מינה ומינה שיילינהו לתנאי איכא

דחני כרב פפא ואיכא דחני כרב הונא בריה

דרב נתן מתנג' תנוקת בת יום אחד מטמאה

בנדה בת י' ימים מטמאה בזיבה תנוק

בן יום אחד מטמא בזיבה ומטמא בנגעים

נמטמא בטמא מת וזוקק ליבום ופוטר מן

היבום ומאכיל בתרומה ופוסל (את) [מן]

צערומה

16 מסכת נידה

राव धर

יט, יח) ועל הנפשות אשר היו שם נפש כל ומטמא בטמא מת דכתיב (במדבר יג, ב) אדם כי יהיה בעור בערו אדם כל בני אדם ומטמא בנגעים דכתיב (ויקרא כן מה ת"ל איש איש דברה תורה כלשון לנקבה כל שהיא בין גדולה בין קטנה אם ולנקבה לוכר כל שהוא בין גדול בין קטן אומר (ויקרא טו, לג) והזב את זובו לזכר יוחנן בן ברוקא אומר אינו צריך הרי הוא עברי רבי יהודה רבי ישמעאל בנו של רבי איש איש לרבות בן יום אחד שמטמא בזיבה דת"ר (ויקרא טו, ב) איש איש מה ת"ל ואשה תינוק בן יום אחד כו' מנא הני מילי לי אלא אשה בתיי ימים לזיבה מנין ת"ל י' ימים לזיבה מנא ה"מ דת"ר אשה אין בת יום אחד לנדה מנין ת"ל ואשה בת מנהני מילי דת"ר אשה אין לי אלא אשה ולאמו ולכל קרוביו כחתן שלם ra. ונוחל ומנחיל וההורגו חייב והרי הוא לאביו

נמי אמר רב ששת הב"ע בכהן שיש לו שתי מעניתין מאי אריא בן יום אחד אפי' עובר אימא תיכול צריכא קראי אתרוץ אלא דמעיקרא גופה סריקא והשתא גופה סריקא גופה סריקא והשתא גופה מליא אבל הכא ואי כתב רחמנא כנעוריה משום דמעיקרא חד גופא אימא תיכול כתב רחמנא כנעוריה גופי אבל הכא דמעיקרא חד גופא והשתא לה משום דמעיקרא חד גופא והשתא תרי למעוברת צריכי דאי כתב רחמנא וזרע אין זרע אפילו עובר נמי דכתיב כנעוריה פרט עב אמר רחמנא והא אית לה מאי איריא ופוסל מן התרומה (ויקרא כב, יג) וזרע אין הם יאכלו בלחמו קרי ביה יאכילו בלחמו בתרומה דכתיב (ויקרא כב, יא) ויליד ביתו ובן אין לו אמר רחמנא והא אית ליה ומאכיל אחת בעולם ופוטר מן היבום (דברים כה, ה) ישבו אחים יחדיו אחים שהיה להם ישיבה דהו וזוקק ליבום דכתיב (דברים כה, ה) כי

גמ' אשה - ואשה כי תהיה זבה וגו' והאי קרא בנדה משחעי:

בת עשרה ימים כו' - ואשה כי תזוב זוב דמה קא דריש: אדם - משמע כל שהוא מין אדם אפילו קמן כדכתיב (במדבר ל"א:ל"ה) ונפש אדם מן הנשים וגו'

ובקטנות משתעי קרא:

כנעוריה - רשבה אל בית אביה כנעוריה כלומר אם דומה לימי נעורים ושבה ואם לאו לא תשוב:

קראי אחרוץ - דתרוייהו צריכי: ולאפוקי מדר' יוסי - דאמר במסכת יבמות בפרק אלמנה לכהן גדול (יבמות דף 10,) יש לו זכייה

GLU L LI

בלכתא אמר רב פפא לענין אבלות במאן

לאביו ולאמו ולכל קרוביו כחתן שלם למאי

כד, יו) ואיש כי יכה כל נפש מ"מ והרי הוא

משמיה דרבא וההורגו חייב דכתיב (ויקרא

והלכתא ככל הני לישני דמר בריה דרב יוסף

מעמא דברים כ"א:י"ז יכיר בעינן והא ליכא

לאחר מיחת אביו אינו נוטל פי שנים מאי

בריה דרב יוסף משמיה דרבא בכור שנולד

מעדו בכי בפומבדיתא מתנו הכי אמר מר

(דברים כא, טו) וילדו לו בעינן בסורא

האב אינו ממעט בחלק בכורה מאי טעמא

יוסף משמיה דרבא בן שנולד אחר מיתת

שממעט בחלק בכורה ואמר מר בריה דרב

בריה דרב יוסף משמיה דרבא אמר לומר

מן הגרושה בפוסל בעבדי אביו מלאכול

לו בנים משאינה גרושה ויש לו בן יום אחד

נשים אחת גרושה ואחת שאינה גרושה ויש

בתרומה ולאפוקי מדר" יוסי דאמר עובר נמי

פוסל קמ"ל בן יום אחד אין עובר לא

נוחל ומנחיל נוחל ממאן מאביו ומנחיל למאן

לאחיו מאביו אי בעי מאבוה לירתי ואי בעי

מיניה לירתי אמר רב ששת נוחל בנכסי

אחד אבל עובר לא מ"ט דהוא מיית ברישא האם להנחיל לאחיו מן האב ודוקא בן יום

ואין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל לאחיו

ען דאב איני והא הוה עובדא ופרכס

עד תלת פרכוסי אמר מר בריה דרב אשי

מידי דהוה אזנב הלטאה דמפרכסת

שכן האי דבמעי גרושה הוא דאפילו כשיולד לא יהא ראוי: ואפילו הוא במעי אשה זרה הכשרה לכהונה פוסלה דקסבר כל זמן שהוא במעי זרה זר הוא וכל

לאחיו מן האב - דהא אין ירושה אלא לקרובי האב:

הימנו נכסי אמו דאי לאו איהו הוו שקלי ליה קרובי האם דבן נוחל את אמו. אבל האם אינה נוחלת נוחל בנכסי האם - אם מתה אמו ביום שנולד הרי הוא יורשה וכשמת הוא באין אחיו מאביו ויורשין

ופרכס - עובר שבמעי אמו אחר מיחחה חלתא פרכוסי. אלמא היא מייחה ברישא: משפחת האם אינה קרויה משפחה: את בנה וכל שכן קרובי האם שאין נוחלין אותו דכתיב (במדבר א׳:בי) למשפחותם לבית אבותם

לומר שממעט כו" - מחניתין דקחני נוחל ומנחיל לומר שממעט בחלק בכורה כגון אם היה בן יום

낁ㄴ

הבכור דאי לאו איהו הוה שקיל בכור תרי תילתי כגון מששה זהובים ארבעה ופשוט נוטל ב' שבנכסיו ומנחילו לשני אחיו וחולקין הבכור והפשוט את חלקו של זה בשוה ונמצא ממעט בחלק אחד כשמת אביו והיה לו אח בכור ואח פשוט ומת הוא אחר אביו נוחל הוא מאביו את חלק רביעי

זהובים ועכשיו נוטל הבכור ג' זהובים כנגד שני אחין ומחלקו של זה ג' רבעי זהוב נמצאו ביד

כראמר לקמן בן שנולד לאחר מיתת אביו אינו ממעט בחלק הבכורה ונוטל הבכור שליש בכורתו בכור ד' זהובים חסר רביע וביד פשוט ב' זהובים ורביע. ודוקא בן יום א' אבל עובר אינו ממעט

בכור שנולד אחר מיתת אביו - כגון מת אביו והאשה מעוברת תאומים אין היוצא ראשון נוטל פי וכון שלשתן יחלקו ב' שלישים:

שנים. בלאו תאומים לא משכחת לה דכיון דבכור לא נולד עד מות אביו פשוט מהיכן בא. אי נמי

כמאן דלא כר' שמעון - אכולה מחני' קאי דקא חשיב בן יום אחד בן קיימא: שהניה ב' נשים מעוברות:

ולרבנן עד דמיקלע שנה רביעית ואיכא בינייהו טובא:

שלישית דהוא ערב ראש השנה ולרבנן עד למחר דמיקלע יום ראשון ברביעית: שלשים יום איכא בינייהו - לרבי מאיר מכי איקלע שלשים יום בשנה שלישית הויא בת ביאה

גמ' ערב ראש השנה - של שנה רביעית לרבי מאיר גופיה לא הוי בת ביאה עד יום אחרון של

משום בועל נדה לטומאת ז' אלא משום נוגע ולטומאת ערב:

מחני' בח ג' שנים - ביאחה ביאה לכל דבר: ומטמאה את בועלה - אם היא נדה. אבל פחות מכן אע"ג שמטמאה במגע אינה מטמאה את בועלה

אומרים בת שלשה שנים ויום אחד מתקדשת בביאה דברי רבי מאיר וחכמים בת ג' שנים ואפי' בת שתי שנים ויום אחד בשנה חשובין שנה איכא בינייהו מיתיבי איכא בינייהו ור' יוחנן אמר ל' יום בינייהו אמרי דבי רבי ינאי ערב ראש השנה מאיר וחכ"א בת ג' שנים ויום אחד מאי בת ג' שנים מתקדשת בביאה דברי רבי פשוע מכל כדועל אגדה בהיל *דמי,* ע"ר האמורות בתורה מומחין עליה והיא פטורה פסלה מן הכהונה בא עליה אחד מכל העריות תאכל בתרומה בא עליה אחד מן הפסולין לטמא משכב תחתון כעליון נשאת לכהן עליה משום אשת איש ומטמאה את בועלה בביאה ואם בא עליה יבם קנאה וחייבין מתניי בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת במאי עסקינן דקים ליה שכלו לו חדשיו באדם אינו נפל הא לא שהה ספק הוי הכא דלא כרשב"ג דאמר כל ששהה שלשים יום אין סנדל שאין עמו ולד:

משמשות במוך - תקותן הוה לשמש במוך שלא יתעברו: סנדל - כשמתעברת תאומים פעמים שאחד דוחק את חבירו ופוחת את צורתו כדאמרינן במכילתין

אוי לשלש שנים שאבדתי - משנראיתי לביאה:

יוסטני:

באי דם נדה הוא - האי דתוך ג':

בוה להו מאן לימא לן דלא הדרי לאלתר:

עליה לאחר ג' וזונה היא ופסולה לכהונה: ומאן לימא לן - כלומר אפי' אם תמצי לומר מיזל אזלי בביאה תוך ג' מי איכא למימר שהות לא

אלא אי אמרת - לא אזלי בביאה תוך ג' הוה ליה למיתי דם לאחר ג' וכיון דלא חזיא אחר בא

הני בתולין - בתוך ג' שנים: אי אמרת מיזל אזלי - בביאה בתוך ג' לגמרי והדר אתו לא מחזקינן לה כזונה דהא דלא הדור

אלא לרבי ינאי - דאמר לר"מ עד סוף שנה שלישית לאו בת ביאה היא קשיא:

נפקא מינה כגון שבעל בחוך ג' ומצא דם שוובע לאלתר והא אחר בא עליה דמכה שבתוך ג' אינה חוזרת לאלתר שמא רב הייא בריה דרב איקא ומאן לימא לן ל, עא אחר בא עליה מאי מעליף לה אמרת אתצודי הוא דלא מתצדי עד לאחר נאטו שהוח הוא דלא הויא להו אלא אי שלש ולא מצא דם אי אמרת מיול אולי כיון שבעל בתוך ג' ומצא דם ובעל לאחר מעצדי עד לאחר ג' למאי נפקא מינה מיול אולי ואתו או דלמא אתצודי הוא דלא כנותן אצבע בעין איבעיא להו הני בתולין אלא לר' ינאי קשיא קשיא פחות מכאן איכא תנא דאמר ל' יום בשנה חשובין שנה דקאמר יום אחד בשנה חשוב שנה הכי נמי בשלמא לר' יוחנן כי היכי דאיכא תנא

למיה דרב נחמן ג' נשים משמשות במוך בבית אבא ומי מעברה והתני רב ביבי וילדתי בשבע אוי לשלש שנים שאבדתי שנה ויום אחד אמרה לו אני נשאתי בשש ובכמני מנותברת אמר לה בת י"ב XLL אשה בכמה ניסת אמר לה בת ג' שנים ויום אנטנינוס שבאת לפני רבי אמרה לו רבי ת"ר מעשה ביוסטני בתו של אסוירוס בן וחוזרת ומדמעת אף בתולין מיול אולי ואתי ולא כלום מאי לאו הא קמ"ל מה עין מדמעת למחני כנותן אצבע בעין לחני פחות מכאן ת"ש פחות מכאן כנותן אצבע בעין למה לי ג' האי דם נדה הוא מאי אמר רב חסדא אעצורי הוא דלא מתצדי אלא עד לאחר ואתו האי דם בתולין הוא אלא אי אמרת ובעל לאחר ג' ומצא דם אי אמרת מיול אולי

राव धरा

GL4 T 61

מסכת נידה 07

התלמידים מסתכלים זה בזה אמר להם למה אמר לה אם כן פסולה את לכהונה - ראה ראשונה ושניה גוער בה שלישית מצצה בומני לחינוק שטמנו לו אצבעו בדבש פעם אמרה לו רבי אמשול לך משל למה הדבר אני לכהונה אמר לה כעורה את לכהונה אמרה לו ר' נבעלתי בתוך שלש שנים מה ת"ר מעשה באשה אחת שבאת לפני ר"ע ח) אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר חמורים בשרם ואיבעית אימא (תהלים קמד, איבעית אימא (יחוקאל כג, כ) אשר בשר שנאמר (תהלים קטז, ו) שומר פתאים ה' משמשת כדרכה והולכת ומן השמים ירחמו והולכת דברי ר"מ וחכ"א אחת זו ואחת זו ויום אחד פחות מכאן או יתר על כן משמשת קטנה מבת י"א שנה ויום אחד ועד י"ב שנה מניקה שמא תגמול את בנה וימות ואיזוהי וחמות מעוברת שמא תעשה עוברה סנדל לטנה מעוברת ומניקה - קטנה שמא תתעבר

נדריה נבדקין בת שתים עשרה שנה ויום א' מתנ" בת אחת עשרה שנה ויום א' ζQ אמר רב הכי קאמר לכשיגדיל יבעול ויתן בן ט' צריך גט למאמרו וחליצה לזיקתו צריך גט למאמרו וחליצה לזיקתו אף ביאת בן ט' כמאמר בגדול מה מאמר בגדול ולכשיגדיל בגט סגי לה והתניא עשו ביאת בתורה מומתין על ידו והוא פטור ra. ידו ואם בא על אחת מכל העריות האמורות ופוסל את הבהמה מע"ג המזבח ונסקלת על תחתון כעליון ופוסל ואינו מאכיל בתרומה גט עד שיגדיל - ומטמא בנדה לטמא משכב ויום אחד שבא על יבמתו קנאה ואין נותן בה את התלמידים – מתני' בן תשע שנים מסיני ואף רבי עקיבא לא אמרה אלא לחדד שלש שנים כשרה לכהונה הלכה למשה התורה הלכה למשה מסיני כך פחותה מבת הדבר קשה בעיניכם [אמרו ליה] כשם שכל

נדריה קיימין ובודקין כל שתים עשרה בן

פחות מכן - אינה צריכה לשמש במוך דודאי לא תתעבר:

מצצה - כלומר אף אני טעמתי טעם זנות:

לא אמרה - הא דקאמר פסולה לכהונה אלא לחדר:

מחני' קנאה - וזכה בנכסי אחיו ואע"ג שאין קנין לקטן הרי קנויה לו ועומדת:

ומטמא בנדה - אם בא עליה דביאתו ביאה לכל דבר:

ישראל שבא על בת כהן ליכא למימר דפוסל מן התרומה דאי משום ביאת זנות לא פסלה זנות ופוסל - כגון בן ט' שנים כותי או ממזר שבא על הכהנת פסלה מתרומת אביה אבל בבן תשע

לבומיו קדושין: דכשר מן התרומה ואי משום קדושין למהוי בת כהן לישראל לאו קדושין נינהו דקטן דקדיש אין

גמ' בגט סגיא לה - בתמיה אם בא לגרשה:

מאמר - קידושי יבמה:

מחני' נבדקין - אם ידעה לשם מי נדרה ולשם מי הקדישה:

GFG 7 IS

ולאחר זמן אי אייתי ב' שערות הוי גדול ובר עונשין:

דברים האמורים כו' - דחינוק ממהר להתחכם יותר מחינוקת: לעונשין - וכגון דאייתי שתי שערות תוך הזמן דאי לא אייתי אפילו לאחר זמן לאו בר עונשין הוא

הני מילי - דמקמי הכי מוחזקין קטנים ולאחר זמן מוחזקין גדולים:

בת י"א כו' למה לי - מדתנן ליה בודקין כל י"ב שמעינן דמקמי הכי לא:

בריקה עד יום אחד בי"ג אלמא כל י"ב הוי זמן בדיקה:

בנדקין כל י"ב למה לי - הא תנא דמיום א' בשתים עשרה מתחילין לבדוק ואינן קיימין בלא

בשנה של שלש עשרה:

קודם הזמן הזה - כגון בחינוקת קודם שיבא ראש השנה של שתים עשרה ובחינוק קודם ראש

בשתים עשרה בעיא בדיקה באחת עשרה לא נדריה נבדקין למה לי איצטריך סד"א סתמא ובודקין כל י"ב בת אחת עשרה ויום א" בבי בת י"ב שנה ויום א' נדריה קיימין עו אַ גיבדוק קמ"ל ולתני הני תרתי עיכא דבדקנא ל' ולא ידעה להפלות אימא הואיל ואמר מר ל' יום בשנה חשובים שנה כל שתים עשרה למה לי סלקא דעתך אמינא בת י"ב שנה ויום אחד נדריה קיימין בודקין סד"א בודקין לעולם קמ"ל וכיון דתני בת י"ב שנה ויום א' נדריה קיימין למה לי בת אחת עשרה שנה ויום א' נדריה נבדקין נגון נדר והקדשן הקדש גם׳ וכיון דתנא אנו יודעין לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו הקרש לאחר הזמן הזה אע"פ שאמרו אין מי הקדשנו אין נדריהם נדר ואין הקדשן שאמרו יודעין אנו לשם מי נדרנו לשם כל שלש עשרה קודם לומן הזה אע"פ בן י"ג שנה ויום אחד נדריו קיימין ובודקין שתים עשרה שנה ויום אחד נדריו נבדקין

איבעיא להו תוך זמן כלפני זמן או כלאחר מצוי בבית רבו נכנסת בו ערמומית תחלה רב שמואל בר רב יצחק מתוך שהתינוק לקלעיתא בנייתא ור"ש בן אלעזר מ"ט אמר אצל אדם הראשון שכן בכרכי הים קורין האדם מלמד שקלעה הקב"ה לחוה והביאה הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל משום ר"ש בן מנסיא ויבן ה" [אלהים] את מבעי ליה לכדריש לקיש דאמר ריש לקיש בינה יתירה באשה יותר מבאיש ואידך ההוא [אלהים] את הצלע מלמד שנתן הקב"ה דרבי דכתיב בראשית בי:כ"ב ויבן ה' בתנוק בתנוקת אמורים א"ר חסדא מ"ט בתינוקת בתינוק אמורים דברים האמורים רבי ר"ש בן אלעזר אומר דברים האמורים אינהו נסמוך עלייהו קמ"ל - ת"ר אלו דברי היכא דלא קאמרי אינהו אבל היכא דקאמרי הזה ואחר הזמן הזה למה לי סד"א הנ"מ מיבדקה באחת עשרה קמ"ל - קודם הזמן בעיא בדיקה והיכא דחזינן לה דחריפא טפי

לאו דאייתי שתי שערות דמי אי דלא אייתי שתי שערות קטן הוא אלא מגופא דמתניתין קא דייק הא לאחר זמן היכי מסיפא לידוק מרישא ולא היא רב המנונא רב המנונא ממשנה יתירה קדייק ואדרייק זמן כלאחר זמן ולא היא רבא קטעי הוא סבר אין נדריהם נדר ואין הקדשן הקדש הא תוך יודעים אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו אימא רישא קודם הומן הזה אע"פ שאמרו הקדש הא תוך זמן כלפני זמן אמר ליה רבא נדרנו לשם מי הקדשנו נדריהם נדר והקדשן הזה אע"פ שאמרו אין אנו יודעים לשם מי לפנים בישראל מתיב רב המנונא אחר זמן נחמן בר יצחק וסימניך (רות ד, ז) וזאת ערווייהו תוך זמן כלאחר זמן אמר רב כלפני זמן ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי דאמרי מאי רב ור' הנינא דאמרי תרווייהו תוך זמן דמיא ולאו כלאחר זמן דמיא אלא לעונשין זמן למאי הלכתא אי לנדרים לאו כלפני זמן

וזאת לפנים - וזאת לשון נקבה כלומר רב חנינא דשמיה לשון נקבה אמר לפנים כלומר לפני זמן

כדפרכינן לעיל והא דחני ליה חנא דמחני" למידק מינה לענין עונשין הא חוך הזמן כלפני הזמן מתיב רב המנונא - קס"ד כדאמר לקמן דרב המנונא משנה יתירה דייק דלא איצטריך למתנייה ולא תטעה להחליף דבריהם. ל"א שמו של רב דאמר כלפני הזמן מובלע בחיבת בישראל:

להפלות ואפילו הביא ב' שערות לאו איש הוא דניהוי נדרו נדר מחמת אישות בלא הפלאה: כראמר לעיל ומיהו מגופא דסיפא שמעינן דעד דמטו לאחר זמן בעינן יודע להפלות ואם אינו יודע איצטריך לענין נדרים דלא תימא הני מילי היכא דלא קאמרי אינהו אבל היכא דאמרי אינהו כו" לאחר זמן. והשתא ליכא למיפרך לידוק מרישא דהא לא דייק מידי דבין רישא ובין סיפא לגופא מגופא דמחני' דייק - דלא מתוקמא אלא כשהביא שתי שערות ואפ"ה לא חשיב ליה גדול עד דאי לענין נדרים לא כלפני זמן ולא כלאחר זמן:

חידושי רמב"ן על נדה

לסכת נידה

פרק ג המפלת חתיכה

משום שאין זה דם נדה אלא דם התיכה. הא לא סייעתא היא דקס"ד עמה לאפוקי תוכה הוצץ כדפרישית לעיל, א"נ א"ל דמתניתין לראות דם בחתיכה ומין במינו הוא ואינו בדר' יוחנן דהתם משום דדרכה של אשה היא ולא קס"ד השתא ומ"ה פריק אפילו עמה אין תוכה לא ההיא מימרא דגמרא ואת"ג דאמרן לעיל בגמרא דאלו רבנן סברי קושיא וממתני' לית ליה סייעתא בהדייהו. מינין טהורה ומדר' יוחנן מיפרשא ליה לאפוקי התיכה גופה דאפילו היא מארבע דמתני' לאו עמה לאפוקי תוכה אלא עמה עמה דם אין בתוכה לא. וא"ל קס"ד השתא ליה מיניה ליסייעיה ממחני' דקחני אם יש משום רשב"י המפלת וכו". וא"ל אדמקשי דמקשינן לר' זירא **והא אמר ר' יוחנן** לרבנן דמתני' ולר' יהודה מיירי. הא דרביה, והאי דקאמר ר' יוחנן ד"ה טהורה דמחני לישנא קמא מתרץ הא דידיה הא וא"ל אתיא כלישנא בתרא דר" יוחנן מאן שדרכה של אשה לראות דם נדה בחתיכה יוחנן ליחזי אם חתיכה זו מד' מינין טמאה שהורה. איכא דמקשו ללישנא קמא דר' הא דאמר ר' יוחנן אם יש בה דם אגור

לראות דם נדה בחתיכה אלא האי דם חתיכה ולא בחתיכה ורבנן סברי אין דרכה של אשה אפלאי רחמנא מיעטה מבשרה ולא בשפיר וכיון דאיפלאי וליכא חציצה טמאה וכי לא סבר דרכה של אשה לראות דם נדה בחתיכה בבפלאי פלויי פליגי מר דהו רבי אלעור לרצות דם נדה בחתיכה. פירש רש"י ז"ל פליגי בחתיכה מר סבר דרכה של אשה ומצדר אביי בשפופרת דכ"ע לא פליגי כי מהור' הילכך מפרש ואזיל כולה פלוגתייהו. שעיכה גופה הוא אפילו איפלאי נמי ודאי אלא בדלא אפלאי וכיון דרבנן סברי דם אלעזר סבר דם אגור הוא א"א לטהר דבהא נמי פליגי לפום טעמייהו דכיון דר' דפלי פלויי איכא בנייהו משום דקים ליה ממאה ואפילו בשפופרת אלא הא דאמרינן אין זה דם נדה אלא של חתיכה הא דם נדה בחתיכה וכ"ש בשפופרת ואתי רבון למימר א"ב דת"ק סבר בבשרה ולא בשפיר ולא דצריך להכי דהא מצי למימר אלא שפופרת אלא לאו דפלאי פלויי איכא בנייהו. לאו דאקשינן ת"ק נמי טהורי מטהר. ומפרקי'

ולא מחוור דא"ה לא דמי האי דרכה של

עצמה הוא.

אשה וכו' לאוחו שאמרו למעלה בדר' יוחנן דהתם קאמרינן דכיון דדרכה אע"ג דלא אפלאי נמי לא חוצה דהיינו אורחא ולישנא

דגמרא נמי לא משמע הכי כלל.

אלא ה"פ מרדאינהו רבנן סברי דרכה של אשה לראות דם בחתיכה ולא טהרו כאן אלא משום שאין זה דם נדה אלא דם חתיכה והיכא דהוי ודאי דם (חתיכה) [נדה] כגון מצא בה דם אגור ממאה והיינו לר' יוחנן ומר דהוא ר"א סבר אין דרכה של אשה הילכך הוי ליה כשפופרת ורחמנא אמר

והאי דמדכרי' סברא דרבנן מקמי דר' אלעזרא"ל משום דאמרן לעיל דרכה של אשה כסברייהו א"נ לאו דוקא וכן בכמה

דוכתי בתלמודא דלא קפדי.

בבשרה.

ובודאי דה"מ אביי לחרוצי כדרבנן הא דם נדה ודאי טמאה בדאיפלאי ובשפופרת דכו"ע לא פליגי דטהורה אלא ניחא ליה לחרוצי בדידה ולא לעיולי בה פילי דהשתא לא מוספינן בפלוגתייהו איפלאי פלויי כלל אלא בדם אגור בחתיכה פליגי כדפרישית, ועוד לאוקמה כדר' יוחנן דלעיל דלא לתקום דלא כחד כנ"ל.

> ויש מפרשים דלא ניהא ליה לאביי לאוקומה פלוגתא דרבנן אפלאי פלויי בלחוד דהא לא בגמרא לאו חסורי מחסרא לברייתא כלל אלא מימר קאמרינן דלר"א בודאי פלאי

אמאי דלא מתפרש בברייתא בהדיא.

ולאו מילתא היא ור"א ורבנן תרווייהו מטהרין מר נסיב לה טעמא מבשרה ולא בחתיכה ולפום טעמיה איפלאי פלויי טמאה ומר נסיב לה טעמא אין זה דם נדה לטהורי נמי אפלאי פלויי אלא כטעמא דפרישית

لادحاك.

عے باد

דלהכי בעינן חתימת פי האמה דליהוי נגיעת והא דדאיק מינייהו למימרא דנוגע הוי קרי לא כתיב ובזב כתיב או החתים בשרו. נמי חתימת פי האמה כזב דהא קרא בבעל דבעי פי האמה ואיחקש בעל קרי לזב ובעי בפ' ואלו דברים בפסחים דס"ל בזב כר' נתן מיניה דוב וסבר לה נמי כר' שמעון דאמר יוצא דופן ולפום הכי גמר רב הונא בעל קרי הונא] הוא דאמר נמי כר' נתן כדאיתא בפרק תתמה [דהא שמואל] רביה (דרבה) [דרב זב אינו מטמא אלא בחתימת פי האמה ואל דנפשיה פשיט ליה דס"ל כר' נתן דאמר למימרא דנוגע הוי. פירש רב הונא אליבא הוא אינו מטמא אלא בחתימת פי האמה, עומד בבית החיצון הרבה. **והלא עצמו** משעקר שסופו לצאת מיד ולא האשה שהרי זב וזבה הוקשו א"נ באיש דינו לטמאות רחמנא בחד ואיצטרך חבריה שלא תאמר אלמא אין דינה לטמא. לא קשיא דגלי איצטרך בבשרה לומר שמטמאה בפנים יטמא בפנים דאלמא דינא הוא דמטמא והכא ואי קשיא הכא איצטרך קרא לומר שלא א"ד האי ממנו עד שחצא טומאתו לחוץ.

חוץ כדפי' רש"י ז"ל, ק"ל אי הכי זב נמי

חותם פי האמה הרי הוא כנוגע ממש שמין כן י"ל כיון שיוצא עם שכבת זרע שהוא בהם חתימת פי האמה ואין הזוב מטמא אלא לה בלא צחצוחי זיבה ואם תאמר והלא אין מימאן הכתוב, ומפרקינן התם בשביל שא"א שניהן טומאה אחת להן בכל ענינן ומדין מגע סותר בזיבה אף הרואה לא יסתור שהרי מומאט מנת ביא א"כ מה הנוגע בקרי אינו אא"א אינו טמא אלא בנוגע וטומאחו נמי הוא יש לו טומאה בראיה שאינו מדין מגע משום רואה הרי דומה לזב מצד אחד שאף במקום שאינו ממא משום נוגע ממא הוא אלשי' אא"ב בעל קרי רואה הוי ואפילו ונגע בו מגע הוץ דה"ל רואה ונוגע ומ"ה שלא יהא טמא טומאת שבעה עד שיראה זוב האמה דליהוי נמי נוגע גוירת הכתוב הוא והאי דאחמיר ד) עליה רחמנא בחתימת פי כזב טומאת ערב ואלו רואה טומאת שבעה הוי רואה לענין טומאה דיליה דאלו נוגע וראי אע"ג שנוגע הוי לענין שיעוריה מיהו נוגע הוי ולמה לא יספור בזיבה, א"ל בזב

רהיינו דלא אקשינן יטמא טומא' שבעה אלא תסתור ז' דטומאה בזוב גמור לית ליה כיון

במינו הוא ואינו חוצץ.

ראינו רואה בשיעורו טומאת מגע זוב אית ליה וכיון דווב הוא מיהא ובראיה דין הוא לסתור הכל שאין כאן ז' נקיים דהא הוה ליה כאלו ראה זוב בנתיים שאין אחר אחר

۲۵۲۲۲.

הזוב הזה כדי ראיה אין לו טומאת שבעה ואפילו לסתור ז' אלא סתירתו כטומאתו והא נמי רב הונא אליבא דנפשיה פשט ליה דהא בפרק כיצד הרגל בב"ק איכא ר' אליעזר דסבר אפשר בלא צחצוחי זיבה בינהי.

נוגע הוי תרי קראי למה לי דהא כתיב רואה וכחיב נוגע וכדדרשינן בפרק יוצא דופן מדכתיב או איש, א"ל אע"ג דרואה דוקא בנוגע הוא דמטמא ה"א ה"מ ברואה דאיכא תרתי מגע וראיה אבל בנוגע לחודיה לא קמ"ל. הא דתנן **המפלת מין דגים וחגבים ושרצים אם יש עמהן דם טמאה.** אוקי' במחלוקת שנייה ורבנן היא ומדלא פרישנן הבי ברישא דקתני כמין קליפה כמין שערה כמין עפר וכמין יבחושין ש"מ דההיא שערה כמין עפר וכמין יבחושין ש"מ דההיא

> לפתיחת קבר קטנה בלא דם ודמיא הא לההיא דמפרקינן בכריתות (דף ט') [דף י' ואין הגירסא שם כן] כי אמרינן א"א לפתיחת הקבר בלא דם היכא דגמר הולד דמיפתח טפי ב) ואפשר לפתיחת הקבר בלא

דם וכ"ש בכמין קליפה ויבחושין.

נימ הא הנא דבי רבי ישמעאל ולא מפרק זו אינה ג"ש כלל, והיינו דאקשינן מאי אפתר לי' למיגמרינא לתרווייהו אלא ה"ק מיצירה. לאו למימרא דסתרי אהדרי דהא דנין יצירה מיצירה ואין דנין בריאה אלא של מכה הוא. הא דאמרינן מעיקרא בחזקת מעוברת והפילה לאו מעוברה הוא יש לה שממנה מפלח כן ואע"פ שהיתה הוא אינה נמוחה אבל כאן רואה היא ומכה אלא שאינה ממאה וכן בחתיכה דבשר גמור טמאה דהתם בריה נינהו ודאי ונולדת היא שאין עמהם דם תטיל למים ואם נמוקו טעמא דלא אמרינן בדגים וחגבים ושרצים הוא וכרואה דם יבש בעלמא הוא והיינו נמי ועפר אינה לידה אלא כמקור שהפיל טיפין שפיר יש בו פתיחת הקבר אבל יבחושין לפתיחת הקבר בלא דם א"ל התם דהפילה יודעת מה הפילה ר' יהושע אומר א"א ואם תאמר מ"ש ממפלת רוח דתנא באינה להשיב מה לאדם שכן מטמא מחיים. שאין מופנה משני צדרין ומשיבין ה"נ יש בעשייה אלא בצוויי, ופי' רש"י ז"ל דכיון הא כתיב נמי ישרצו המים ההוא אין כתוב ויברא גבי תנינים לאו מופנה. אי קשיא כלל כדבעי למימר קמן. והא דאמרינן הוא ואמסקנא ניהא דליכא למיגמר דבריאה השתא לא מסיק טעמיה אלא מפרש ואזיל והוה ליה כשאינו מופנה כל עיקר אי נמי באפנויי דויצר דאדם לאו להך ג"ש הוא בריאה דתנין מיני' בדין מופנה מצד אחד על גב דוייצר מופנה גבי אדם ליכא למיגמר אלא חד במופנה הילכך מדדמי ילפינן דאף יצירה מיצירה דהשתא ודאי ליכא למיגמר [ומשני ויברא לגופיה] וייצר לאפנויי ודנין והדר אקשי' ועוד נגמר בריאה מבריאה היכא דסתרי אהדדי והכא תרווייהו דגמר. בעלמא אלא ודאי משום דלא אמרינן אלא דאיכא דדמי ליה מדדמי ליה ילפינן כדאתמר עני מילי היכא דליכא דדמי ליה אבל היכא

ול"נ דהאי לישנא קמא לא צריך פירכא דלכ"ע מופנה משני צדרין עדיף ממופנה מצד א' וכיון דע"כ יצירה יצירה גמרינן ה"ל בריאה דאדם לגופיה וגבי חנינים נמי לגופיה ואין מופנה כל עיקר וכל ג"ש שאינו

כראשכהן בפרק כל היד שאין אדם ג"ש ורבנן דפליגי עליה דר"מ במתני" לא גמירי שמשיבין ולפום הכי בעי' מאי פירכא בריאה אע"פ שאינה מופנה כל עיקר אלא יצירה יצירה יכולין אנו לגמור בריאה מאי פירכא משום דאפילו כשאנו גומרין אבל ללישנא דרב אחא הויא דבעי' והאי ומיניה גמרינן בין לרבי ישמעאל בין לרבנן למישרי שני צדרין דמופנ' בדידיה שדינן מופנה מצד אחד הוא דכל היכא דאיכא דכולהו בגוה כי היכי דלא נימא באידך רחמנא לבהמה משני צדרין דשדינן מופנ' מופוה משני צדרין איהי עדיף ולהכי אפנויי ולר' ישמעאל נמי הא עדיפא דהיכא דאיכא ופריק לרבנן הא עדיפא דהא אין משיבין מגדע ולא לאפנויי תרווייהו ומיגמר מנייהו אמאי ניהא לך לאפנויי להדא לגמרי ומיגמר וגמרינן היינו דקאמרי ומאי ניימ זה כלומר ודגמרינן ויברא דתנין לגופיה ודאדם מופנה וא, ע וייצר האדם לגופי' ודבהמה מופנה מופנה כל עיקר אין למידן הימנה.

ואי קשיא לך לר"מ מאי פירכא ליהדר דינא ותיתי מכאן דכיון דגמר יצורה ואתו בהמה חיה ועוף כי פרכת גבי תנין מה לאדם שכן

מעצמו, וכן פי' רש"י ז"ל.

מטמאן מחיים נימא בהמה חוכיה א"נ נגמר מוייצר דבהמה למד מלמד א"ל מה לשניהם שכן מטמאין במגע ובמשא האמר בדגים שאינן מטמאין ואע"פ שמקבלין טומאה טומאה עצמן אין להם.

דף כג

למימרא דחיי. פי' רש"י ז"ל דהא אחותה לא מיתסרא אלא בחייה דאין איסור אחות אשה לאחר מיתה ותמהני א"כ יפה שאל ר' ירמיה ונימא נפקא מינה לענין אתסורי באמה ואם אמה דאמות אפילו לאחר מיתה מן התורה ועוד נפקא מיניה לאתסורי באחותה שנים וג' ימים.

צלגול עין שלדבריהם אפילו תייש גמור טעמיה דר"מ משום יצירה יצירה או משום בבב פליג אדשמואל ור' יוחנן דפרשי לעיל **רב הכל מודים וכו'.** פי' ר' ירמיה משמיה ובמינו מתקיים. א"ר ירמיה בר אבא אמר מתקיים כנפל גמור שהוא אינו מתקיים שהוא הי אלא ולד הוא לענין טומאה שבמינו עא אמר ר"מ שהוא ולר שיעלה על דעתו אדם או בשיש בו מצורת אדם אלא ה"ק משום יצירה יצירה או שגלגל עיניו כשל לאו דוקא דהא לא טעמא הוא לר"מ אלא מאיר אלא הואיל ובמינו מתקיים, פי' הואיל ונאמר ר' יהודה אמר שמואל לא אמרה ר' לכל דבר אלא ודאי סבר ר' ירמיה דהיי זמור כגון בת שמונה והלא הרי הוא כאבן לו לחיות כלל אין קדושין תופסין בנפל אלא כך פירשו למימרא דחיי שאם א"א

> במעי אשה ולד מעליא הוא לטומאות לידה וכ"ש גופו אדם ופניו תייש דאיכא מקצת אדם.

> וה"ג משמע דס"ל לרב יהודה משמיה דרב כותיה מדקאמר הואיל ובמינו מחקיים ולרב אלא ר"מ ורבנן בסברא בעלמא פליגי בשפניו אדם וגברא בעין א' כבהמה שר"מ אומר מצור' אדם בעינן והא איכא וחכמים

אומרים כל צורת ממש.

וה"ה לר' מאיר' דבמצח ועין וגבן העין ולסת וגבת הזקן סגי אלא להכי נקט פניו אדם ועין אחד כבהמה להודיעך כחן דרבנן הא דאמרי ליה רבנן והא איפכא חניא לאו דהא לא (מחסרא) [מתהפכי תרתי סברי דהא לא (מחסרא) [מתהפכא] סברא דרבנן לר"מ אלא איפכא בלייענא לכולהו ואיפכא בלי"מ אלא איפכא לה ברייתא לרבנן

ולסבריה דרב הא דתני' לקמן המפל' דמות נחש אמו טמאה לידה ר' יהושע יחידאה היא ולית ליה דר"מ וכ"ש דרבנן וההיא דתניא לעיל נראין דברי ר"מ בבהמה וחיה בהכי

ICTE'TW TW" 1"7.

נמי מתוקמ' בבהמה וחיה ומקצ' סימנין דאדם דכיון דהיא עצמה עיניה הולכות כשל אדם במקצת סימנין נעשית כאדם גמור מה שאין כן בעופות שאפילו כל פניו כאדם

ועיניו לצדדין אינו כלום.

והאי דרחי רב אחא בריה דרבא לעיל תבדוק לרבנן דמודו רבנן בקריא וקפוף הואיל ויש להם לסתות כאדם דחייה בעלמא היא דדחי מסקנא לרבנן לסתו' חדא מצורות דפנים נינהו וצריך נמי גבין וגבת זקן דאדם ועין נמי דאדם ואף ע"פ שהולכות לפניהם צריך

צורת דאדם באוכמא.

ור"מ יצירה יצירה ואי כולה תייש בפניו הגופו אמו טמאה לידה הואיל ובמינו מחקיים והא דאמה גופו אדם ופניו תיש ולא כלום משום שאין זה לא מין בהמה ולא מין אדם והואיל ואין לו מין שמחקיים דברי הכל ולא

ולפי דבריהם קשיא, א"כ מנא ליה לר' ירמיה א"ר דר"מ בפניו אדם ונברא בעין א' כבהמה פליג דילמא בההוא כרבנן ס"ל דלאו אדם הוא ומין בהמה נמי אינו שאין לך בבהמה כמותו והם אומרים קסבר רב

C410.

ליה רבנן כל שאין בו מצורת אדם ולא קתני הוכמים אומרים אמו טהורה א"נ וחכ"א אינו ולד שמעי" דר"מ דמטמא נמי במקצת צורה ואמרי ליה לא כל צורה בעי למעוטי צורה ואמרי ליה לא כל צורה בעי למעוטי צורה בהמה גמורה ולמעוטי נמי מקצת צורת אדם והא דאמרי ליה רבנן והא איפכא בתמה וחכ"א מצורת אדם ולא פניו בהמה צורת לממי מצורת אדם ולא פניו בהמה בהמה וחכ"א מצורת אדם ולד הוא והיינו אבל במקצת צורת אדם ולד הוא והיינו המתי ליה דבחרתי פליגי וברייתא נמי משמע ליה דבחרתי פליגי וברייתא נמי

ודברי רש"י ז"ל יותר נראין והוא הלשון הראשון שכתבנו ואע"ג דקשיא נחש דר'

דמסייעא להו כך מפורש בספר הישר.

יהושע כדפרישית.

והא דחניא המפלח דמוח ליליח אמו טמאה לידה ולד הוא אלא שיש לו כנפים ולא אמרינן משום דגופו חיש ופניו אדם היינו נמי טעמא משום דודאי פניו אדם אע"פ עגופו חיש בחר צורח פנים אזלינן אבל בדמוח ליליח ס"ד אין כאן צורח אדם כלל אלא צורח ליליח היא זו בין בגוף בין בפנים

למשמע לן דלילית גופה ולד הוא אלא שיש

לו כנפים.

717 67

זמר רבא ושטו נקוב אמו טמאה. פירש"יי ז"ל קסבר טרפה חיה. וקשה להעמיד דברי הרב רבא שלא כהלכה ועוד אני תמה וכי מפני שאין טרפה חיה י"ב חדש נטהר אמו של זה והלא הנפל שהוא כאבן ואינו יכול לחיות או שיצא מת ומחותך ואינו יכול לחיות או שיצא מת ומחותך אמו טמאה זה שיצא נקוב הושט וכלו לו חדשיו לא כ"ש ואפילו הולד שנימוק בשליא אמו טמאה והאיך יטהרוה שאלו היה דבר אמו טמאה והאיך יטהרוה שאלו היה דבר שמתחלת ברייתו הוא אפשר לומר שאינו ראוי לבריית נשמה וטהור אבל זה שמא אברים.

לפיכך נ"ל שכל הנולד בטריפות ודאי אמו ממאה היא ואפילו היה טרפותו בתחלת ברייתו שהרי ראוי הוא לחיות י"ב חדש וכ"ש בטרפות נקב וחתך. והא דאמר רבא ושטו נקב טמאה לד"ה קאמר ולא בא אלא להשמיעינו שושטו אטום אמו טהורה שאין הד בכלל אדם הואיל ונברא שלא כדרך החיים. והא דאמרי קא מפלגי בטרפה החיים. והא דאמרי קא מפלגי בטרפה החיים. והא דאמרי לי"ל לטהר ולד טרפה היה שהזיקיקו לרש"י ז"ל לטהר ולד טרפה מיה שאמרו וכמה כדי שינטל מן החי וימות

דקסבר האי תנא דכל שנברא אטרם בלא
היתוך איברים עד מקום שאלו ינטל מן
החי וימות אינו בכלל ולד ולא שיהא זה
אטום אבל נחלקו האמוראין כמה הוא כדי
מינטל מן החי וימות ופי' ר' זכאי עד
היה דהא קאמר שבכך החי מת (לרש"י נטל מו
[לכשינטל] ממנו ור' ינאי אמר עד לנקובה
היה דהא קאמר עבכך החי מת (לרש"י נטל
יהושע דאמר עד טבורו קסבר בין זו בין
יהושע דאמר עד מבורו קסבר בין זו בין
יהושע דאמר עד מבורו קסבר בין זו בין
יהושע האמר עד מבורו קסבר בין זו בין

ומה שפי'רש"י ז"ל אטום חסר אינו נראה אלא אטום כמשמעי שאין לו חיחוך איברים וזאין לו חלק שבהן אלא כמין גולם אטום ודמיא להא דחניא לקמן בריית גוף שאינו החוך וכו'. הא דאקשי' ואם איהא ליהני שמא מגוף אטום (ופניו) [או ממי שפניו] המוסמסין באתה. א"ל איבעי למיחני טובא ליחני שמא באח מפניו חיש או אפילו פרצוף אחר או שיש לו שני גבין ושתי שדראות

הולד כשהוא אטום.

יצא לאויר העולם משום נפל אסור אפילו בין לשמואל במעי טהורה לא חיי הלכך בן פרה דשרי ונראה מדבריו דבין לרב לאויר העול' נמי לישתרי דה"ל כקלום אסר לו וק"ל א"כ לשמואל אפילו יוצא למשה בעלמא. פירש"י ז"ל אותו המין בריה בעלמא איתא וכי אגמריה רחמנא עריא איהי נמי שרי. טפי מגוף אטום. הא דאמרינן **ושמואל סבר** ממוסמסין ה"ל למיחני משום דשכיה נמי בשיצא לאויר העולם דלא תימא כקלוט הנהו לא שכיחי ולא ה"ל למיתני. אבל פניו וכמין אפיקותא דדיקלא וכן כיוצא בהן א"ל לא צריך נפל הוא. ושמואל סבר בריה

בן פרה הוא אבל במעי בהמה דאפילו נפל בעלמא איתא דחיי וכי אגמריה רחמנא

באכילה ולא מדכרין התם דשמואל בכלום והאמר רב באשה אינו לד בבהמה אסור שני גבין ושדראות והוי ביה למימר' דחיי גבן ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר כל שיש לו מג ע"ב) חנן לה למחני" גבי מומי כהן איזהו ולא נהירא ועוד דהתם בפ' ואלו מומין (דף

לשמואל אלא גביה הוה קאי דבר בריה הוה.

חנינא בן אנטיגנוס אומר וכו' לרב ה"ה

לשמואל והא דפריך רב שימי ממתניתין ר'

רחמנא למשה במעי בהמה אגמריה דבחוץ בעולם ליכא דלא הי הילכך כי אגמריה ליכא כי פליגי בבריה רב סבר אפילו בריה אלא הכי משמע פירושא לכ"ע מינא בעלמא

בעולם.

דף כה

נחלקו בכולן.

אינו ולד. ואיכא למימר נמי איפכא ולפיכך

שאפשר למימר עכור ולד ובשר נימוח שמא

המפלח שפיר מלא בשר נימוח מהו. פי'
קא מיבעיא להו לרבנן דפליגי עליה דר'
יהושע מיפלגי נמי בבשר נימוח או לא אמר
להם לא שמעתי אמר לפניו ר' ישמעל בר'
יוסי משום אביו כך אמר אבא מלא דם
מאה נדה מלא בשר טמא' לידה שהיה
ר' ישמעאל סבור שלא אמר אביו כדברי
היחיד ולפיכך דחה רבי ואמר שמא כדברי
היחיד ולפיכך דחה רבי ואמר שמא בדברי
ר' יהושע אמרה וזה שאמר מלא בשר לאו
דוקא אלא ה"ה למחוי עכור ולא בשר אלא
להוציא צלול אפילו לר' יהושע.

ריש שגורסין בה כמאן כסומכוס מדהא כיחידאה הא נמי דילמא כר' יהושע אמרה

ואינו בספרים.

וא"ת כיון שרבי לא קבלה אפילו בבשר נימוח שיהא ולד ריב"ל מנין לו דקאמרי בצלול מחלוקת אבל בעכור ד"ה ולד זה אינה שאלה דריב"ל כר' יוסי ס"ל וקסבר ר' יוסי לרבנן אמרה כדסבר נמי ר' ישמעאל בר' יוסי ועוד דכיון דרבי לא שמעתי אמר אינה תשובה לדברי ריב"ל שאם ר' לא שמע ריב"ל שמע לא ראינוה אינה ראיה.

וי"א אין אומרים בדברים אלו זו דומה לזו

اے جا ۲

מכאן או מכאן.

סוכה למר בדופן ג' ולמר בדופן ד' כיון מן התנו' טפח דהא קא חשיב בכה"ג טפח דדברי הכל ה"מ למימר סתמא אבן היוצא למיחשבי' בדברי הכל וא"נ לא חשיב חד מן התנור לכותל דמודה ר' יהודה וה"מ אלא מן התנור לכותל. ק"ל וניחשוב דקתני סיפא א"ר יהודה לא אמרו טפח השתא דאתית להכי הך נמי פלוגתא היא כי הדרי נינהו וחדא נקט. והא דאמרינן אם כן [תרתי חדא היא, ועוד א"ל] תרווייהו דר' חייא דשיעור אזוב טפח ומ"ה מקשינן משום דהוה איכא למימר רבי שילא לית ליה היא היינו טעמא דלא מקשינן חלת ד' הוויין שמעתא שיעורן טפה. ואקשי' תרתי הדא ביה לידה. הא דאמרי' תלת מתני' ותרתי נגמרה לו צורה לא חשיב רישיה למהוי במחותך שנגמר' צורתו אבל סנדל שלא פוטר בנפלים ה"מ בולד שלם או אפילו אלא איכא לפרושי דאפילו למ"ד הראש ושמואל דאמר הכי איתותב במס' בכורות רש"י ז"ל משום שאין הראש פוטר בנפלים. ליה לידה סנדל עד דנפיק רוביה. פי' דרבא ולד מדופיק קבא דרישיה הויא הא דאמר רב הווא בר תחליפא משמיה לבית אינו טפח כר' יהודה ואיהו במילתא לא איירי לא כמר ולא כמר.

ולא בעי לפרושי חרווייהו ובודאי משמע

לכאורה דהשתא דאתינן להכי ומפרקינן

דקאמר כי קאמרי היכא דבצר מטפח לא חזי

וכו'.

במס' כלים פי"ח גדד לשתי כרעים טפח על

במס' כלים פי"ח גדד לשתי כרעים טפח על

מפח לוכסן או שמעטה פחות מטפח טהורה

מפח ליק דטפח על טפח לא קאמרינן

סיפא ליחשוב. ועוד שם בפרק (בתרא)

התנור לכותל מפח הוה משמע הא בין תנור

ואתיא כרבנן ואי פריש נמי אבן היוצא בין

היוצא מן התנור הוה משמע מכל צדרין

דפלוגתא. אבל הכא אי אמר סתמא אבן

אמר דופן סוכה טפח ליכא למטעי במידי

דופן א' בסוכה מפח והשאר כהלכתן. וכי

ואיכא למימר התם הכל מודים ששיעור

כולהו אית להו אבן היוצא מן התנור טפח

דכולהו אית להו דופן מפח קחשיב ליה ה"נ

וחוזרת ומתעברת ולפיכך אין ולד מתעכב עוברה סנדל אלא קסבר אין אשה מתעברת קטנה מעוברת מניקה מעוברת שמה תעשה בכעובוע וביבמות ג' נשים משמשות במוך דיהודה וחזקיה ולית ליה נמי האי דאמרינן אחר חבירו שלשים יום ולית ליה נמי מעשה ראמרינן לקמן מעשה ונשתהא ולד אחרונה בעלי פירושין שכתבו דלית ליה לרב הא מתעכב אחר חבירו כלום. ראיתי מקצת מדרשא כלל. הא דאמר רב אין הולד אלא למימר' דמההי' לא תיתי תיובתא בבי להכי לאו למימרא דליתי' לשנויה דשנינן [דידות] הוי וכי קאמרינן השתא דאתית לא חזי והני כ"ש דבציר מטפ' (דידהר) מפח. וי"ל כי קאמרינן היכא דבציר מטפח הפרגל טפה יד מקבת ושל מפתחי אבנים בתים טפח יד קרדום מלפניו טפח שירי

ואין דבריהם נראין דג' נשים מתניתא הוא ונימאתהוי תיובתיה דרב. ועוד מעשה דיהודה וחזקיה בני חביביה דהוא יושב לפניו והן יושבין עמו בבה"מ היכי אפשר דלא חזי ליה ואם איהו אומר דלא היו דברים מעולם מאן מהימן לאסהודי עלייהו.

אחר חבירו כלום.

אלא היינו טעמא דרב דקסבר אין אשה

מתעברת וחוזרת ומתעברת בין נפל בין מתעברת וחוזרת ומתעברת בין נפל בין וסנדל כרוך עם הולד הוא יוצא שחבור אתו ונדבק בו והיינו טעמא דמוך אבל כשהאשה וכעדל כרוך עם הולד הוא יוצא שחבור אתו ונדבק בו והיינו טעמא דמוך אבל כשהאשה וכשהן נגמרין לז' או לט' אין הולד מתעכב אחר חבירו כלום אלא א"כ הפילה א' נפל אחר חבירו כלום אלא א"כ הפילה א' נפל וא' מהן נגמר לט' וא' לז' ובזה מודה רב וא' מהן נגמר לט' וא' לז' ובזה מודה רב עהיל משתהא אחר חבירו כדי שתגמור עהול' משתהא אחר חבירו כדי שתגמור בימנו. והיינו מעשה דיהודה וחוקיה ומיהו לית ליה אפוכי שמעתא דלקמן (כ"ד) [ב"ג] לולד דבחד ירחא לא משתהא אלא

והא דאמרינן לעיל סנדל מהו דחימא הואיל וא"ר יצחק עד קמ"ל שניהם הזריעו בבת אחת ודאי קשיא דהא איכא סנדל דמתעברת וחה זכר וזה דמתעברת וחה זכר וזה בקבה כדפרישי' במשמשת במוך. ואיכא למימר אין ודאי דמצי למימר הכי אלא שמא תאמר היכא דבעל ופירש מדהאי זכר האי נמי זכר קמ"ל אפי' בכה"ג חיישינן שמא עניהם הזריעו כא' והאי זכר (נמי) והאי נקבה כנ"ל. אין תולין את השליח אלא בקבר של קיימא. פי' רש"י ז"ל שכיוצא

לייג אית ליה.

משום דשמעה מרב ולא אמרה. LILL SUL' IGILIM UIIIL LILL ILILU TIMIU הפילה שליא (פי') [אפי'] בתוך ג' הוששין כגון נברא בירך אחת או גוף אטו' ואח"כ שאם הפילה דבר שאינו ראוי לבריית נשמה אמר ודאי רב יהודה טעי.

בו מחקיים אם היו חדשיו כלין למעוטי - לכולהו חלמידי דרב דאמרי אין חולין כלל

אותה אפילו מכאן ועד י' ימים. אלא א"כ יצאה עמו אבל בבן קיימא תולין דאין תולין את השליא בנפל אפילו יום א^י בולד ושאר תלמידים דרב אומרי' משמי' בפיל' שליא כל שלשה ימים תולין אותה ראמר לעיל משמיה דרב הפילה נפל ואח"כ אלא הא דתלמיד' דרב פליגא אדרב יהוד' ליימא ולא ידעתי מי הזקיקו לשנות פירושו משמע וכדאמרן דילמ' כאן בנפלי כאן בבן ואינו מחוור דבן קיימ' לאפוקי כל נפל

לפי שאין השליא פורשת עד שיגמר לפיכך ושמעתי שפירשו בירושלמי במס' זו (ג, ד)

אין תולין אותה בנפל.

בכל ג' הליא שליא בנפל וכיון דשמעינהו יהודה בישות דשמעיה דאמר משמיה דרב ביה חיותא לא. ומ"ה חזייה שמואל לרב דולד בזעא לשליא ונפיק. אבל נפל דלית תולין אותה בבן קיימא דאמרי' אגב היותא ובשאלתות דרב אחא משבחא ז"ל כתב לכך

717 67

יום ולדות התוכים בשליא והאיך אפשר דר"ש דמטהר לגמרי והרי אנו מוצאים בכל נראין דברי מקצת ראשונים שפירשו מ"ם מפרשים הסוגיא כולה בענין אחר ברם בליכא למימר א"א שלא ירבו וכו', והם במלא תרוד מטהר ר"ש דסתמא תנן ואע"ג מענא ענים דאפילו הוה בה תרי שיעורי כגון מלא תרוד רקב איכא למימר הכי גבי ויבטלנו ואמאי נהי נמי דבשיעור מצומצם פרידות עפר על פרידה אחת של רקב לטעמיה מדאמר א"א שלא ירבו שתי ובתוספ' הקשו לה מדאמרינן ואזדא ר"ש מומאה כיון שנתערב בה מין אחר טהורה. ור' שמעון מטהר אמאי תרמייה הא דכ"ע ערוד רקב שנפל לתוכו עפר כל שהוא ממא דקאמרת קסבר ר' שמעון והא דתניא מלא מין אחר בטלה אלא מאן תנא דפליג עליה וא"ת איהו נמי סבר כל טומאה שנתערב בה בבי' החיצון אמאי טהור ליהוי כרקב וכנצל. טהור להוי כרקב וכנצל. ועוד לר"מ נמי לקמן בשמעתין שפיר שטרפוהו במימיו וה"ל כרקב וכנצל. וק"ל הא דאמר רשב"ל נמי דנימוק מ"מ גופו של מת כאן הויא מים דר' שמעון וכוי. פירשיי ז"ל נהי

רבא לרבנן זבי רב אדרבה כיון זרקב יותר נמוק לגמרי וביטול אינו מועיל. ואקשי להו בטריפת בני אדם. אבל דרך לידה אינה אינו דומה שזה נמוק לגמרי וה"ל כמים (שנמוק) ה) אנא משום בטול ואמר להו היה לנו לחוש שמא יש בו כזית בשר אינו בבית פנימי לומר שאף בבית החיצון דאמר לו לר"מ כשם שאינו בבית החיצון כך ההיצון שנטרפו מימיו לגמרי וטהור. והא ור"מ סבר לא מבטל אלא א"כ הוציאו לבית אחת של רקב ומבטלו ובצר לה שיעורא א,,א שלא ירבו שתי פרידו' עפר על פרידה וביינו דאמרינן ואזדא ר"ש לטעמי" דאמר וגם אל מקצת בשר שלא נמוק ומבטלו ד) זתים א"א שלא ירבו שתי טיפי מים שנמוק הולד אע"פ שנשתייר ממנו (כחצאי) אחר על מקצתה ומבטלה ואף כאן כיון דהיא צריכה שיעור א"א שלא ירבה מין שנתערב בה מין אחר בטלה דאמרינן כיון ר"ש כל טומאה שהיא כשיעורה ולא יותר ואמאי מטהר ליה לגמרי, ומפרקי' קסבר מצטרפים הן בתוך השליא לטמא באהל קודם שתצא שאפי' נחתך כולו לחצאי זתים שלא תהא בכולה כזית ג) שלא נמוק לגמרי

דהיו מעורבין עפר ורקב. ארון ויש כאן מלא תרוד ועוד מאותו עפר אלא כגון שנקבר בכסותו או בקרקע בלא ממא. פי' רש"י ז"ל לאו רקב של מת ממש TRACT. ATA ATHT FULL VET L'A TALLIA שרופין ופחות ממנו. ור"ש סבר בטלה היא בבי' החיצון טהור שנמוק לגמרי וה"ל אפר בעא (לאמר) ו) מאניל על כולה ומיהו אין טומאה בטלה ברוב מלטמא במשא ואהל רבים ומבטלין אותו ובהא פליגי דר"מ סבר נמכמלו ומגרע שיעורו אלא על כולו הם ואון אנו צריכין לומר שרבין על מקצת יש במי שליא ודם שבה לבטל את כולה היו שם שני הצאי וחים או כוית שלם. יוחנן משום ביטול ברוב נגעו בה שאפילו מקצת בשר ומבטלין אותו כדפרישית וא"ר והדם שבשליא מועטין הן אלא שרבין על כתחלתו גבי שליא מ"ט דקס"ד שהמים לקמן והשתא דאמרת טעמיה דר"ש סופו על הממועט ומבטלו לגמרי. והיינו דאמרי' אדרבה יש לנו לומר שהמרובה עומ' לבד אל מקצת המרובה ומבטלו ומגרע שיעורו הוא מן העפר היאך יאמ' ר"ש שהמועט רבה

ואין פי' זה נכון דהא אמרין כל שתחלתו דבר א' נעשה גנגילון ואע"פ שיש בו שיעור

> מן הרקב דומיא דסיפא ומדאמרינן סופו בתחלתו (מאי) [מה] תחלתו דבר א' נעשה גנגילון אלמא פשימא מילתא דכ"ע כל דבר א' עושה גנגילון בתחלתו. ועוד מדתניא איזהו מת שאין לו רקב נקבר בכסיתו אלמא אין לו רקב כלל אפילו מלא סאה דאלת"ה ליתני שאין לו תרוד רקב. ועוד מדסוגיא במסכ' נזיר פרק כהן גדול (דף נ"א) דאמרי' העני מחים שנקברים זה עם זה נעשה גנגילון וה לזה. ואם קברן זה בפני עצמו וזה בפני עצמו והרקיבו ועמדו על מלא תרוד רקב ממא אלמא אין הדבר תלוי בשיעור מן הרקב אלא כל דבר שנקבר עמו נעשה לו גנגילון. וכן בכולה סוגיא דהתם הכי משמע דכי גמירי למלא תרוד רקב דוקא דנרקב

מירושו כגון שנקבר המת ערום על גבי רצפה של אבנים והרקיב ונפחתה מערה ונתערב עפרה ברקב דקסבר ת"ק רוב מתים יש בהן רקב מלא תרוד שבכאן של מת והמותר הוא עפר בית הקברות ואלמלא היה בו מלא תרוד דא"כ עפר בית הקברות היה בו מלא מרוד דא"כ עפר בית הקברות להיכן הלך אבל מאחר שנמצא כאן ועוד זה

בעיניה.

LELL EWYN LYWR NGT CTGT'W''. אליעזר שמע ליה ר' יוחנן דקסבר מודו ליה **דשהור.** לאו דוקא דלא כרבנן אלא מדר' רא"ר יוחנן מת שנתבלבלה צורתו מנ"ל כזית ועצם כשעורה וטהורין לגמרי. והא צורת בשר ולא צורת עצם נפק ליה מדין צורתו באור וטהורים דכיון שאין באבריו עדיין הוא קיים נעשה כמת שנתבלבלה ז"ל, ופי" שטרף השפיר ונמוקה צורתו אבל שפיר שטרפו במימיו. גרסי' וכן בפר"ח חייא משום דה"ל טומאה סרוחה. וצ"ע. במס' בכורות (כג, א) מסיק טעמיה דר' והך סוגיא דר' יוחנן הוא דהתם בדוכתא שנפטרה מן הבכורה ולא משום טומאה. דר' הייא דפריש למתניתן דתקבר לומר דר"ש וראב"ר אמרו דבר א". ואליבא שנפל לתוכו עפר כל שהוא. וא"ר יוחנן וחזרו לטעמייהו דהיינו מלא תרוד רקב א"א בלא מלא תרוד של מת ור"ש מטהר

לא הא ולא הא איתנהו. ועלה קאמר רבינא

אלמא ה"ק מנלן דטהור דגמרת מינה לשפיר

לחיי אלא נתבלבלה צורתו שלמה מנלן

בשלמא שפיר שנטרפו מימיו דקאמר טהור

LL.LY TWELL WOLER CYCH TOTAL X.LY

ויש לפרש דקסב' רבינא דר"ילא מודה לי

דר"י דמטמא שפיר שנטרפו מימיו לגמרי כר' אליעזר אמרה דהאי כאפר שרופין הוא ומיהו במח שנחבלבל' צורחו דקא מחמה מנלן לד"ה אחיא.

וזה הלשון לדברי מי שגורס שפיר שנטרפו מימיו דמשמע שנטרף לגמרי וחזר למים, אבל לפי גר"ח ז"ל שנטרפו במימיו. נראה דהיינו נתבלבלה צורתו בלחוד. ויש לי עוד לומר דר" יוחנן הלכה קא

דהוא אמורא וקא פסיק הלכה כרבנן.

אילימא מדרבי שבתאי קא גמרת הלכה

דילמא ממא כר' אליעזר דמסתברא מעמיה.

מיבעי ליה, וה"ק ליה מנלן דטהור כרבנן

דף כח

מעשה היה וטהרו לו פתחים קטנים.
פרש"י ז"ל טמאו לו פתחים גדולים של ד'
מפחים וטהרו לו קטני' הפחותים מד' כשאר
מתים גדולים שהפתחים הגדולים מצילין על
הקטנים דקי"ל פתחו בד'. וה"מ להציל
על הפחות מד' טפחים והכי אמרינן במס'
אהלות המת פתחו בד' בד"א להציל על
הפתחים אבל להוציא את הטומאה בפותח
מפח. זה כתב הרב ז"ל.

ואין הדין הזה אלא כשהפתחים כולן סתומים או מגופין שבהן שנינו המת בבית ולו פתחים הרבה כולן נעולין כולן טמאין, פי' משום דסוף טומאה לצאת נפתח א' מהם אע"פ שלא חשב עליו טיהר את כולן פירש כיון דנעילין הן וה"ה למגופין אבל בפתחין כל פותח טפח מוציא טומא' לצד ב' ואין לו הצלה כלל. **המפלת יד חתוכה.** פי' רש"י הצלה כלל. **המפלת יד חתוכה.** פי' רש"י הצלה כלל התוכה שיש לה חיתוך אצבעות. וק"ל הילו הכי נמי ליחוש ללידה שהרי אפילו השפיר שאין לו אפילו חתוך ידים עצמן אמו ממאה לידה.

יד גמורה שאינה חתוכה אומרי' מגוף אטום

ואיכא למימר הכי ספיקא הוא ואם הפילה

באח כשם שהיא משונה כך באח מגוף משונה ושמא לאו מגוף באת אלא החיכה של בשר שנעשית כמין פיסת היד היא הילכך אמו מהורה חולין להקל שרגלים לדבר.

והרב ר' אברהם בר דוד ז"ל מפרש שלא אמרו חחוכה אלא לענין מביאה קרבן ונאכל רמדקתני ואין חוששין כלל במשמע ואלו בשאינה חחוכה אינו נאכל. (אלא) א) לענין האם טמאה מ"מ. ואין זה לשון הגון מדקתני ברייתא אמו טמא' ואין חוששין ולא קתני מביאה קרבן ונאכל ואין חוששין.

דף כט

רהא דאמ' רב פפא כתנאי יצא מחותך אר מסורס. אלישנא קמא דר"א ור' יוחנן קאי

דפליגי במחותך.

והא דאקשי ליה רב זביד למאי דמוקי ר' יוסי אומר משיצא רובו כחקנו מכלל דמסורס רובו נמי לא פטר קשיא ולימ' ר' יוסי אכחקנו פליג דלא מיפטר בראש עד שיצא רובו ומחמיר הוא.

רי"ל מדקתני ברי"תא בדר" יוסי משיצא כחקנו משמע דלאיפלוגי אמסורס אתא דה"ל למימר ר" יוסי אומר כחקנו משיצא רובו וליפלוג אכחקנו והשתא פלוגתא אמסור" משמע ואוקומא רב זביד משיצא לחקנו בחיים ופלוגתא בדלחיים היא.

והיינו נמי תנאי דת"ק סבר מחותך ומסורס משיצא רובו הרי זה כילוד כתקנו אע"פ כתקנו לחיים. כלומר אין הראש פוטר במחותך אלא בשלם שכיוצא בו יוצא כתקנו לחיים ולכ"ע לית להו דשמואג אלא ס"ל בשלם הראש פוטר והא דקתני איזהו כתקנו לחיים משיצא ראשו ה"ק איזהו כתקנו שיוציא ראשו תחלה ויוציא כדרך שהחיים

> מוציאין שר' יוסי אומר רוב ראשו ווהו שיעור אבל משיצא ראשו לאו לשיעור קחני אלא לדרך לידה קחני.

> TRICK CHARL WIENE STAR IENG FISIER לפנינו. ודמתני' עדיפא לן למירמי. הא כדתרצינן למתני' בשלא הוחוקה עוברה רוב נשים לא אמרינן אלא מתוקמא ההיא לובן ואינו נאכל אלמא לכ"ע הלך אחר הפילה ואינה יודעת מה הפילה מביאה מליה מהא דחניא בריש פירקין ולשלישי עברה בנהר והפילה וכו". בדין הוא דנירמי זה בספר המלחמות. הא ד**אמר ריב"ל** בשתי שמועות של ר' יוחנן וכבר כתבנו שאנו קיימנו שתיהן תיובתא. ותניא כותיה בשלהי דידה בפ' ערבי פסחים. אלא עיובתא בדריש שמעתא ותניא כותיה במס' תמורה. ועוד יש במסכת פסחים תיובתא בחד דוכתא ותנאי בדוכתא אחריתי התם כתנאי. אלא שיש כיוצא בה בתלמו' סלקא דשמואל בתיובתא ולא איתוקמא עיקשי לן במס' בכורות פ' יש בכור לנחל' כעווא, אפי, ללישוא בתרא דר"א ור"י לאפולי נפל אפילו שלם כדשמואל ומאי ואם באנו לפרש משיצא כתקנו לחיים

דמחזקי' לה ביולדת בזוב וברואה נמי לאחר לידה כדמקשי' לקמן יומא קמא דאחיא לקמן ליטבלה דילמא שימרת יום כנגד יום היא אלמא ברואה השתא בימי זיבה מחזקין לה דוקא כגון שבאת ריקנית ואמרה ראיתי עלא בשעת לידה ואינה יודעת כמה ראיתי מלא בשעת לידה ואינה יודעת כמה ראיתי ואלו לא אמרה כן אינן מחזקינן אותה לא ביולדת בזוב ולא בשומרת יום אע"פ שלא ביולדת בזוב ולא בשומרת יום אע"פ שלא בדקה כל אותן הימים שאין חוששין לראיה כל זמן שלא ידעה אלא בימי הוסת.

למימר כבר עברו וכן טבילות דב"ה נמי עברו לה ימי טוהר וכ"ש בשבו" ד' דאיכא מבולת יום ארוך מטבילין אות' שמא כבר מבטלין אותה בשבוע ג' בליליותא דמשום כן. והא אי לאו משום הך תשש לא היו לידתה קשיא טובא וכי היאך סלקה על דעתו דלית ליה לר' יוסי בר חנינא הרחיקה משום אימר הרחיקה לידתה. דמשמע יוסי בר הנינא ורבין לא ידע מאי תיובתיה מרגישות ולא יודעות. והא דפריך מינה ר' אסורות לשמש לעולם שמא ראו והן אינן כן השוטה והחרשת והקטנה נמי שראתה ראיתי לא כלום הוא שאם אין אתה אומר ואינה יודעת כמה ראיתי אלמא איני יודע אם וה"נ משמע בפ' בתרא דתניא בטועה ראיתי

> משום יולדת והרחיק' לידתה ז' או שבועים הן ועוד שבוע דטהור הוא תשמש דאי ילדה ולד מעליא אפי' בשבוע ד' נמי טהורה היא דדם טוהר הוא וכ"ש בה' דטהור' ואם לאו ולד מעליא הוה לספיקה דר' יוסי בר חנינא תחלת שבוע רביעי ה"ל תחלת ונדה ושבוע דטהור הוא מותרת אלא ע"כ משום הרחיקה לידת' וחיששין שמא כלו ימי טוהר בסוף שבוע רביעי ויום אחרון שבו היה לה התחלת נדה כדמפר' ואזיל בגמ'.

> באחד בשבת ביום וטבילה ראשונה של השמשות של מוצאי שבת וכן שבאת לפנינו שבוע שלאחריו כגון שבאת לפנינו בין מבילות דלילותא מושכות עד לילה של דמתרצינן כגון שבאת לפנינו בין השמשות דס"ד מעיקרא שבאת לפנינו ביום וכן למאי הנמנים כאן בטביל' הימים דהא למאי כאל בטבילות הלילו' שוים עם השבועין עיינו בחוספות שאין השבועין הנמצאין לה בלילותא משום יולדת זכר ונקבה. פריך ביה כלל. **שבוע קמא מטבילין** בתלמודא דהוה מצי למיפרך וליטעמיך ולא מ"ט דכל הני אלא אשכחן כמה דוכתי לא עיין בה ובגמ' ה"ל למימר ולטעמיך אלא ע"כ ר' יוסי בר חנינא אגב חורפיה

לילה בליל שני בשבת ואחרונה במוצאי שבת וכן בשבוע שני ואלו טבילו' דימים דמשום זיבה ראשונה באחד בשבת ואחרונה בשבת. וליכא למימר דברייתא הכי קתני שהביאה לפנינו ג' שבועין טהורין חוץ מיום שבאת לפנינו שהרי אותו היום עילה הוא עבאת לפנינו שהרי אותו היום עילה הוא למנין שבועים ונמצאת זאת מותרת לשמש אותה הליל' ולא יום שלאחריו אלא ע"כ יום שבאת לפנינו הוא ממנין שלשה שבועים מהורין. כל זה עיינו בתוספות.

ודבר ברור הוא אלא כיון דמנין לידה וזיבה מיום א' בשבת הוא וכל טבילו' דעלמא הן דכל נדה ויולדת טבילתן בלילה של שבוע שני וטבילות דזיבה ביום בסוף שבוע שלהן לא חיישי בגמרא לפרושי הכא מידי.

کا تا ک

שאחייכ ואטייג דבייש מנו לה ולא חשבי חדא עצמו נמנה לנו תחל' שבוע ללידה וטבילות שהיא נמנת לסוף שבוע שעבר ואותו היום ראשונה חדא בשבוע חשיבי לה ב"ה מפני טבילותיה וטהורה ואפשר שאותה טבילה ז' ובאור שביעי של שבוע חמישי גמרה מבלה נמי בימים הסמוכים לה ששה עד סוף רביעי הויא חדא בשבוע לא משמע הכי דהא מהו שאם בא לומר דטבילה דסוף שבוע דתדא בשבוע היא לא קחשיב ואינו יודע תלתין ושש הווין. וראיתי בפירושים דכיון השמשות דיהיבוא לה טבילה בתריהן. קשיא לן כיון דאוקים בבאה לפנינו בין רש"י ז"ל. ל"ה טבילות דקאמרי ב"ה פסיקת טהרה ואפי' ליום ראשון. כך פי' טהורים ובבין השמשות משכחת בהו מיהא ברייתא ג' שבועין טהורים משמע דכולן עולה לה לספירת נקיים אלא מדקתני בתחלת היום ואין אותו יום שבאה לפנינו הוו ז' ספורים שהרי לא הפסיקה מהרה לקמן לסוף שבוע לטבלה ביממא דהא לא בלילה והוה ניחא טפי דתו לא הוה קשיא רש"י הוא הדין דה"ל לאוקמ' בבאה לפנינו כגון שבאת לפנינו בין השמשות. פי'

בשבוע אינהי דמפשי טבילו' מנו לה כיון דמצטרפא בטבילות דלילות דשבוע א' אבל

וה"ר אב"ר ז"ל כחב דאיכא לחרוצי דכיון דלאו פסיקא להו דאי אחאי ביממי להא מבילה לא השיבי ב"ה כי היכי דחרצינן בטועה בפ' בחרא. וזה הלשון נכון בעיני דב"ש דקא מפשי מבילות מהדרי לאפישי בהו טובא וב"ה דלא מפשי בהו מפי לא

חשיב' לה.

ב"ה לא מנו לה.

ובשם הרב חתנו ז"ל תירץ דבין השמשות

דר' יהודה אפליגי ב"ש וב"ה ב"ש סברי

כר' יהודה דספיקא הוא וב"ה סברי כר' יוסי

דבין השמשות דר' יהודה יממא הוא. ולכך

ליתא לטבילה יתירתי ועומק גדול הוא אלא

תימה גדול הוא היכי שתיק מיניה תלמודא.

וה לשון הרב ז"ל. איידי דפתח בשבוע

מסיק לה איידי דתנא טמא תנא טהור.

פי' וה"ה דלענין צ"ה טבילות דב"ש ה"נ

מייל בעשרה שבועים כולם טמאים או

מהורים אלא משום דבעי למיחנא משמשת

לאור ל"ה לא קודם לכן ולא לאחר כן משום

חששות דאמרן תנא הכי.

זבה קטנה לא חשיב. קחשיב אי מיתרמיא ליה לפני תשמיש אבל קחשיב כלומר יולדת בזוב. א"נ זבה הוא השמשות וליחשוב ומפרקינן זבה גדולה מבילות בשבוע זו ביום כיון שבאה בין בכי אקשי' ליחשוב דשומרת יום וה"ל ג' דטבילת זבה הדא בשבוע נינהו ולפום בשבוע לא קחשיב הדרי' מההוא טעמא אינ השתא דאתית להכי ליומא דחדא קחשיבי כולהו דלבתר תשמיש לא קחשיבי. לא צרכינן למימר הכי אלא דמקמי תשמיש דמחרצינן זיבה גרידתא לא קחשיב לב"ה בלחוד כדאמרן. אלא לב"ה בעינן דהא ולא זבה קטנה קחשיבי אלא יולדת בזוב לב"ש מקשינן דהא אינהו לא זיבה גדולה דילמא שומרת יום כנג' יום היא לאו דאקשייומא קמא דאתיא לקמן לטבילה דלא מיירי ב"ש אלא בלידה. געו אגב גררא. וכ"ש למאי דפרקינן בסמוך לאחר פ' לא תשיב דהא לא תננהר אלא עשירי. ותירצו עד סוף שמוני' קחשיב ונמצאת צריכה טבילה לג' ימים בשבוע בסוף לידה ותחלת נדה ויום ד' תחלת נדה הוא ג' ימים ראשונים שבו איכא לספוקינהו ופישי להו טבילות שהרי שבוע ט' דממא והק' בתוספ' כיון דמנינו עשרה שבועי

וק"ל ולימא דילמא כשילדה ראתה יום א" בימי זיבה וצריכה לשמור יום כנגד יום ואין ספירת ימי לידתה עולין לה ודאי כשם שאינן עולין לםפירת זבה גדולה וליטבי" כל שבוע קמא ביממי משום שומרת יום כנג" יום זיבה שלפני לידתה ואמאי פריך יומא קמא בלחוד.

ר' אליעזר הוא דאמר מסתר נמי סתרא. ורבא היא ורבה דאמר עולין קסבר הא מני זיבת' ואיכא למימר דההיא פלוגתא דאביי לידה שאינה רואה בהן אין עולין לה לימי למידק ולימא נמי ש"מ ד' דהא ש"מ ימי א). והא דאמרינן **ש"מ הלהא.** איכא באפשר הוא כדאיתא בשלהי בא סימן (נג, אבל שימור דובה קטנה אף בימי נדה עולה כן, והא ליתא אלא לספירתן דובה גדולה ואין ספירת ז' עולה בהן אף ימי לידתה תממא מה ימי נידתה אין ראויין לזיבה בפ' בנות כותיים מדכתיב כימי נדת דותה הגלר דימי לידה אין עולין גמירי לה לקמן בין לב"ש בין לב"ה מקשי" וכן נראה לי בזוב קטן היא והרי ספרה יום זה לפנינו דמקש' דלטבילה יומא קמא דילמא יולד' עולין לשמור דויבה קטנה ויולדת בזוב קטן ואיכא למימר דקסבר האומר שהימי לידה היא כדאמרינן ש"מ ר" עקיבא היא ור"

שמעון היא. משום דלאביי דברי הכל אינן

עולין הלכך לא פסיקא ליה. מחניתין בנות

בותיים נדות מעריסתן. אוקמינן בגמרא

גירי אמת הן דהכי אסיקנא בב"ק (דף לח)

לריזיה וכיון שהן גירי אמת והן מטמאית

בנדה מן החורה יש לחוש לספיקן והיינו

במי דקחני אין חייבין עליהן על ביאת מקדש

מפני שטומאתן בספק.

דמיית ולמה העמידו משנחינו לר"מ לחוד

וא"ת ולמה העמידו משנתינו לר"מ לחוד דחייש למיעוטא. והא אפי' לר' יוסי נמי אית ליה בנות הכותיים נדו' מעריסתן כדאמרינן בפ"ק דשבת (דף טז ע"ב) גבי י"ח דבר לר' יוסי בצרי להו ואמר ר' נחמן בר יצחק בנות כותים נדו' מעריסתן בו ביום

בהן או גזירה משום מיעוט שהן טמאות.

י"ל כיון דמתני' קסבר כותיים גירי אמת

קן דהיינו סבריה דר"מ ור' יוסי שמעינן

ליה דפליג עליה וסבר גירי אריות הן

כדאיתא במנחות בפרק ר' ישמעאל (דף סו)

ובמקומות אחרים הילכך ניחא לן לאוקמא

לדידיה ומדינא ועוד דאיהו סתם מתני'

קלידיה ומדינא ועוד דאיהו סתם מתני'

דבר. ועוד דקתני לה דומיא דסיפא דכותיים

עצמן והתם לאו נזיר' אלא דינא הוא לחיש

צורו כלומר גזירה בעלמא כדי שלא יטמעו

וזה שכתבנו לפי גרסת מקצת הספרים אבל מהרבה מהן מספרי הגאונים שלא נמצא שם במס' שבת אותה הגרס' כלל ואעפ"כ השבון י"ח דבר עונה להן יפה.

לספיקן.